

Warszawa, dnia 22 września 2009 r.

BIURO

RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM

RPO-629741-VII-11006/09/PM

RPO-629742-VII-11006/09/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

**Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego**

Prokuratura Rejonowa

ul. Sienkiewicza 1

67-200 Głogów

1425771
+30.10.09

Na podstawie art. 304 § 2 k.p.k. zawiadamiam o możliwości popełnienia przestępstwa przez pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie poprzez nieuprawnione stosowanie przemocy fizycznej wobec nieletnich, tj. czyn noszący znamiona art. 247 k.k., a także niedokumentowanie powyższych informacji w teczce osobopoznawczej, książce zdrowia oraz niepowiadomienie właściwych organów, tj. czyny noszące znamiona art. 231 k.k.

W dniach 17 i 18 września 2009 r. przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich, działający jako Krajowy Mechanizm Prewencji, wizytowali Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Głogowie. W trakcie anonimowych rozmów, przeprowadzonych na osobności, na podstawie kwestionariusza, wychowankowie sygnalizowali niewłaściwe traktowanie ich przez pracowników placówki, polegające między innymi na stosowaniu wobec nich przemocy fizycznej. Jeden z nieletnich wskazał na konkretną sytuację pobicia innego wychowanka przez strażnika w szkole w dniu 16 września br.

W celu weryfikacji uzyskanej w ten sposób informacji, przeprowadzono następujące czynności:

- rozmowy z nieletnimi, będącymi świadkami zdarzenia;
- rozmowę z ofiarą pobicia;
- zapoznali się z zapisem monitoringu kamer przemysłowych zainstalowanych w szkole, na których został zarejestrowany moment pobicia nieletniego;
- rozmowę z dyrektorem szkoły i pedagogiem Schroniska;

ANALIZY

- zapoznali się z dokumentacją osobopoznawczą oraz medyczną nieletniego.

W wyniku wskazanych działań pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich stwierdzili, że fakt pobicia nieletniego przez strażnika w szkole w dniu 16 września br., miał faktycznie miejsce.

Ponadto ustalono, iż wszyscy pracownicy, którzy powzięli informację na ten temat (dyrektor szkoły, pedagog i psycholog Schroniska, jak również nauczyciel, będący bezpośrednim świadkiem zajścia), nie poczynili żadnych kroków w celu wyjaśnienia oraz udokumentowania okoliczności zdarzenia, a dyrektor placówki nie zawiadomił właściwych organów.

Inny wychowanek, zgłosił fakt pobicia go przez wychowawcę internatu w miesiącu marcu lub kwietniu 2008 r.

W załączeniu przesyłam notatki z przyjęcia skarg ustnych

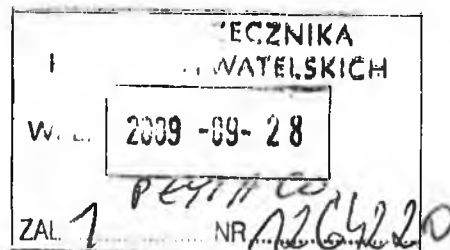
201.2

Przemysław Możejko
P. M. M.
Główny specjalista

RPO - 629059 / 09

Głogów, dnia 23.09.2009 r.

L.dz. 1645 / 109

Pani
Justyna Józwiak
Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich

2009 -09- 29

W załączeniu przesyłam kopię zapisu zajęcia, jakie miało miejsce w dniu 16.09.2009 r. w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie zarejestrowanego przez system monitoringu szkoły.

Ufam, że do materiałów będą miały dostęp tylko upoważnione osoby.

Z poważaniem

DYREKTOR
mgr Marjan Chudziński

PROKURATURA REJONOWA
ul. Sienkiewicza 1
67-200 GŁOGÓW
(7)

Ko 481/09

Głogów, dnia 05 października 2009r.

RPO-629059/09

**Biuro Rzecznika Praw
Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
(Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego)**

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPE.	2009 -10- 13
ZAL.	NR 1267721

dot.

ROP-629059-VII-7020/11006/09/PM

ROP-629741-VII-11006/09/PM

ROP-629742-VII-11006/09/PM

2009 -10- 14

W związku z pismem z dnia 22 września 2009r. zwracam się z prośbą o nadesłanie do wglądu pełnych akt kontroli przeprowadzonej w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie w dniach 17 i 18 września 2009r. oraz o podanie danych adresowych pracowników Biura RPO przeprowadzających kontrolę, którzy z uwagi na posiadaną przez nich wiedzę mogą występować w sprawie w charakterze świadka.

Za okazaną pomoc z góry dziękuję.

PROKURATOR
Prokuratury Rejonowej
mgr Radosław Pencakowski

Prokuratura Okręgowa
Wydział V Śledczy
ul. Gronwaldzka 8 59-220 Legnica
tel. (076) 72 31 150 fax (076) 72 31 157

RPO-629059/09

Legnica, dnia 20 października 2009r.

Sygn. akt V Ds. 25/09/S

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPŁ. 2009 -10- 27
ZAŁ. ... NR 1270902

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77**

00-090 Warszawa

2009 -10- 28

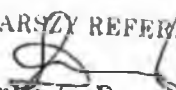
dot. RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM

RPO-629741-VII-11006/09/PM

RPO-629742-VII-11006/09/PM

Sekretariat na podstawie art. 305 § 4 k.p.k. informuje jako zawiadamiającego, że Prokuratura Okręgowa w Legnicy w dniu 19 października 2009r. przejęła do dalszego prowadzenia śledztwo Prokuratury Rejonowej w Głogowie o sygn. akt 2 Ds. 569/09 w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie.

Powyższa sprawa prowadzona będzie pod sygn. akt V Ds. 25/09/S.

STARSZY REFERENT

Agnieszka Dumańska

Legnica, dnia 20 października 2009 r.

Sygn. akt V Ds. 25/09 /Sw

PROKURATURA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2009 -11- 06
ZAL. /	NR. 1273210

POSTANOWIENIE

o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej w postanowieniu o wszczęciu śledztwa

2009 -11- 09

Dariusz Nowak - prokurator Prokuratury Rejonowej del. do Prokuratury Okręgowej w Legnicy, w sprawie w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków w okresie od marca 2009 roku do września 2009 roku w Głogowie przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie poprzez fizyczne i psychiczne znęcanie się nad osobami osadzonymi oraz zaniechanie podjęcia działań, mających na celu zapobieżenie takim zachowaniom i zaniechania poinformowania organów ścigania o popełnianiu przestępstw na szkodę osadzonych, pomimo posiadania informacji o działaniach noszących znamiona przestępstwa, tj. o czyn z art. 231§1kk i art. 247§1kk w zw. z art. 11§2 kk.

działając na podstawie art. 105 § 1, § 2 i § 3 k.p.k.

postanowił

sprostować oczywistą pomyłkę pisarską w wydanym pod sygnaturą akt 2 Ds. 569/09/S przez Prokuratora Rejonowego w Głogowie postanowieniu o wszczęciu śledztwa w ten sposób, że zamiast sformułowania „od marca 2008 roku” w wyżej wskazanym postanowieniu prawidłowo określić czas „od marca 2009 roku”.

UZASADNIENIE

W dniu 07 października 2009 roku Prokuratura Rejonowa w Głogowie pod sygnaturą akt 2 Ds. 569/09/S wszczęła śledztwo własne w sprawie w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków

T. 31.12.2009r.

w okresie od marca 2008 roku do września 2009 roku w Głogowie przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie poprzez fizyczne i psychiczne znęcanie się nad osobami osadzonymi oraz zaniechanie podjęcia działań, mających na celu zapobieżenie takim zachowaniom i zaniechania poinformowania organów ścigania o popełnianiu przestępstw na szkodę osadzonych, pomimo posiadania informacji o działaniach noszących znamiona przestępstwa, tj. o czyn z art. 231§1kk i art. 247§1kk w zw. z art. 11§2 kk.

Śledztwo to do dalszego prowadzenia zostało przejęte przez Prokuratora Okręgowego w Legnicy i aktualnie prowadzone jest pod sygn. akt V Ds. 25/09/S.

Jak ujawniono w treści postanowienia o wszczęciu śledztwa doszło do błędnego przyjęcia czasu zdarzeń poprzez zapis „od marca 2008 roku”.

Analiza przekazanych materiałów wskazuje, że zakres przedmiotowy postępowania winien obejmować zdarzenia w okresie „od marca 2009 roku do września 2009 roku”.

Stąd stosownie do przywołanych wyżej przepisów należało dokonać w tym zakresie sprostowania uprzednio wydanego postanowienia, uznając zaistniały błąd w dacie, jako oczywistą pomyłkę pisarską, powstałą przy sporządzaniu postanowienia.

PROKURATOR
PROKURATURY REJONOWEJ
del. do Prokuratury Okręgowej

mgr Dariusz Nowak

Zarządzenie:

Odpis niniejszego zarządzenia doręczyć:

**Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa, ds.
RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM, RPO-629741-VII-7020/11006/09/PM,
RPO-629742-VII-7020/11006/09/PM**

wraz z pouczeniem, iż na podstawie art. 105§4 k.p.k. służy nań zażalenie. Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia. Zażalenie składa się za pośrednictwem prokuratora, który wydał zaskarżone orzeczenie.

PROKURATOR
PROKURATURY REJONOWEJ
del. do Prokuratury Okręgowej

mgr Dariusz Nowak

Warszawa, dnia 3 listopada 2009 r.

BIURO

RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM

RPO-629741-VII-11006/09/PM

RPO-629742-VII-11006/09/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Dot. V Ds.25/09/S

Prokuratura Okręgowa

ul. Grunwaldzka 8

59-220 Legnica

Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego

143637A

W odpowiedzi na pismo Prokuratury Rejonowej w Głogowie Ko 481/09 z dnia 5 października 2009 r., w załączeniu uprzejmie przesyłam Informację o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w trakcie wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie w dniach 17 i 18 września 2009 r.

Jednocześnie podaję dane adresowe pracowników Biura RPO uczestniczących w wizytacji:

- Jolanta Nowakowska, główny specjalista; Przemysław Mozejko, główny specjalista; Justyna Józwiak, radca - Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa;
- dr Natalia Kłaczyńska – starszy specjalista Zespołu Terenowego BRPO we Wrocławiu, Biuro Pełnomocnika Terenowego RPO we Wrocławiu, ul. Wierzbowa 5, 50 - 056 Wrocław.

Uzupełniając zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z dnia 22 września br. informuję ponadto, iż pismem l.dz. 1645/09 z dnia 23 września 2009 r. dyrektor placówki przesłał na dysku CD kopię zapisu kamer w szkole z dnia 16 września 2009 r. Analiza monitoringu wykazała, iż użycie przez strażnika w szkole siły fizycznej wobec nieletniego zostało zarejestrowane na kamerach Nr 6 (godz. 13³² i 13⁴⁸) oraz Nr 1 (godz. 13⁴⁸).

DYREKTOR ZESPOŁU
dr Janusz Zagórski

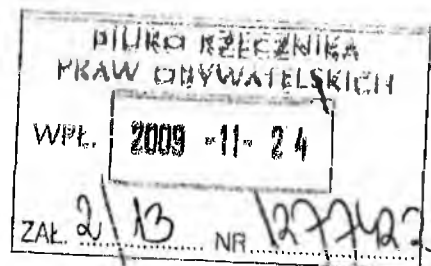
ZAKŁAD POPRAWCZY
I SCHRONISKO DLA NIELETNICH
w Głogowie
67-200 Głogów, ul. Obronców Pokoju 19
tel. (076) 836-88-38
NIP 693-11-27-533 REGON 000325533

RPO-629059/09

Głogów, dnia 20.11.2009r.

L.dz....2009..../09

Dotyczy RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM

Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
Warszawa

2009-11-25

W załączeniu uprzejmie przesyłam informację dotyczącą realizacji wniosków i zaleceń wydanych po wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie przez przedstawicieli Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z poważaniem

DYREKTOR

mgr Mariam Chudzińska

Do wiadomości:

1. Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości
2. Prezes Sądu Okręgowego w Legnicy
3. Okręgowy Zespół Nadzoru Pedagogicznego we Wrocławiu
4. Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Informacja

dotycząca realizacji wniosków i zaleceń wydanych po wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie w dniach 17 i 18 września 2009 r. przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich.

1. W związku z wynikami wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie ustalonymi przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Prokuratura Okręgowa w Legnicy, dnia 22 października 2009 r. wydała postanowienie (V Ds. 25/09/Sw) o żądaniu rzeczy „*w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków w okresie od marca 2009 roku do września 2009 roku w Głogowie przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie, poprzez fizyczne i psychiczne znęcanie się nad osobami osadzonymi oraz zaniechanie podjęcia działań, mających na celu zapobieżenie takim zachowaniom i zaniechania poinformowania organów ścigania o popełnieniu przestępstw na szkodę osadzonych, pomimo posiadania informacji o działaniach noszących znamiona przestępstwa, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk i art. 247 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk*”.

W związku z postanowieniem, wydano zebrane notatki służbowe, oświadczenia osób, nagranie z monitoringu, kopię pisma przesłanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości dnia 25.09.2009 r. (DWOiP III 5152-93-09) wraz z odpowiedzią na pismo oraz akta osobowe wychowanków

Postępowanie karne wykaże, czy strażnik p. _____ dopuścił się nieuzasadnionego użycia siły fizycznej wobec wychowanka Strażnik, nie czekając na wynik postępowania karnego, z dniem 30 września br. na swój wniosek rozwiązał umowę o pracę.

Prowadzone postępowanie karne będzie przestrożą dla wszystkich pracowników placówki, że łatwo mogą być pomówieni przez wychowanków o stosowanie wobec nich przemocy.

Przestrzeganie praw nieletnich przez pracowników badali wizytatorzy Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego, przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, w czasie kompleksowej wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie, w dniach od 4 do 26 listopada 2008 r.

W raporcie powizytacyjnym stwierdzono: (str. 37 i 38)

„W celu dokonania oceny przestrzegania praw nieletnich przez pracowników oraz uzyskania informacji jak nieletni postrzegają swój pobyt w placówce, w odniesieniu do warunków jakie placówka winna im zapewnić zgodnie z zapisami zawartymi w § 57 ust. 1. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. Nr 124, poz. 1359 z 2001 r.), przeprowadzono ankietowanie wychowanków oraz indywidualne rozmowy z wybranymi nieletnimi. Ponadto, badano dokumentację pracy i dokumentację pobytu wychowanków w zakładzie i schronisku. Na podstawie wyników przeprowadzonych czynności, stwierdza się:

Wychowankowie mają zagwarantowane: poszanowanie godności osobistej oraz ochronę przed przemocą fizyczną i psychiczną, zarówno ze strony wychowanków jak i pracowników.

W placówce istnieją procedury zapewniające wychowankom korzystanie z przysługujących im praw. Wychowankowie mają dostęp do informacji o obowiązującym w zakładzie i schronisku regulaminie, nagrodach i środkach dyscyplinarnych, ofercie resocjalizacyjnej. Otrzymują, na bieżąco, informacje o przebiegu procesu resocjalizacyjnego. Wyżywienie dostosowane jest do potrzeb rozwojowych wychowanków. Placówka w wystarczającym stopniu wyposaża wychowanków w odzież, bieliznę, obuwie, materiały szkolne, podręczniki, sprzęt i środki czystości. W uzasadnionych przypadkach, za zgodą dyrektora, wychowankowie mogą nosić własną odzież, bieliznę i obuwie.

Placówka zapewnia nieletnim podstawową opiekę medyczną. Każdy wychowanek korzysta ze świadczeń zdrowotnych i rehabilitacyjnych. Świadczenia zdrowotne wykonywane są na terenie zakładu przez 5 pracowników służby zdrowia, w tym: pielęgniarkę, zatrudnioną na całym etacie oraz 1 pielęgniarkę na ½ etatu; lekarza internistę (ortopeda), lekarza psychiatrę na 0,35 etatu oraz lekarz stomatolog na 0,30 etatu.

Wychowankowie uzależnieni objęci są, na terenie zakładu, indywidualną specjalistyczną opieką medyczną oraz stosowną terapią prowadzoną przez pedagoga, psychologa i lekarza psychiatrę.

Placówka zapewnia wychowankom posługi religijne i wykonywanie praktyk religijnych stosownie do ich potrzeb i możliwości.

Wychowankowie, w zależności od sytuacji i możliwości zakładu i schroniska, mają zapewnioną ochronę więzi rodzinnych. Zakład i schronisko umożliwia wychowankom wysyłanie i otrzymywanie korespondencji, lecz w ograniczonym zakresie, wynikających z przepisów prawa.

Wychowankowie mają też możliwość kontaktu z obrońcą lub pełnomocnikiem, na terenie placówki.

Wychowankowie mają możliwość składania skarg, próśb i wniosków oraz znają procedury ich wnoszenia, co potwierdzili w ankietach i rozmowach z nimi, mają również dostęp do informacji ich dotyczących.

Wychowankowie, w przeprowadzonych rozmowach z nimi, stwierdzili, że podczas pobytu w zakładzie i schronisku nie spotkali się z przemocą psychiczną i fizyczną ze strony osób dorosłych, sporadycznie spotykają się z agresją ze strony innych nieletnich.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdza się, że wszyscy pracownicy placówki przestrzegają praw nieletnich. Pracownicy traktują wychowanków w sposób życzliwy i w trudnych sytuacjach życiowych pomagają im. Szczególną troską otacza się wychowanków najstarszych pod względem psychicznym i fizycznym.

Przyjęty i realizowany przez placówkę tryb egzekwowania obowiązków nałożonych na wychowanków oraz stosowany system nagród i środków dyscyplinarnych nie narusza praw nieletnich.

Zgodnie z planem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości przeprowadzane są w zakładzie i schronisku badania dotyczące przestrzegania praw nieletnich, i egzekwowania nałożonych na nich obowiązków. **Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że nastąpił wzrost jakości opieki i wychowania w placówce oraz wzrost poczucia poszanowania godności osobistej wychowanków, poczucia bezpieczeństwa własnego oraz możliwości otrzymania pomocy.** Jednocześnie w sprawozdaniu z wew-

nętrznego badania jakości pracy sformułowano trafne wnioski do dalszej pracy wychowawczej w tym zakresie.

Nieletni znają i mogą stosować procedury związane z wnoszeniem próśb i skarg. W okresie od poprzedniej wizytacji do OZNP nie wpłynęła żadna skarga dotycząca łamania lub naruszania praw nieletnich w placówce, zarówno od wychowanków jak i ich rodziców.

Ankietowani pracownicy stwierdzili, że przyjęte w placówce procedury pozwalają na właściwe reagowanie w przypadku stwierdzenia nieprzestrzegania praw nieletnich”.

Ustosunkowując się do ustaleń poczynionych przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, uprzejmie wyjaśniam:

Staramy się zapewnić wychowankom jak najlepszą ochronę przed przemocą fizyczną, psychiczną, wyzyskiem i nadużyciami, będącymi konsekwencją funkcjonowania „drugiego życia”. Występujące w placówce problemy drugiego życia przenoszone są głównie z placówek wychowawczych, w których wychowankowie przebywali przed zatrzymaniem w schronisku lub umieszczeniem w zakładzie poprawczym. Ponad połowa naszych wychowanków dokonywała wielokrotnych ucieczek z placówek wychowawczych. Większość wychowanków zna się z pobytu w tych placówkach, zna pozycję kolegów w strukturach nieformalnych placówek wychowawczych, wie kto na przesłuchaniach obciążał kolegów itp.

W związku z tym nasi wychowankowie muszą być pod stałą kontrolą, zwłaszcza podczas przerw w zajęciach szkolnych i warsztatowych. W grupach wychowawczych są na ogół tak dobierani, aby nie robić sobie krzywdy. W szkole przebywają w zespołach klasowych, które są mieszaniną grup wychowawczych i wykorzystują to do zastraszeń, wymuszeń, pobić itp. **W czasie swobodnych przerw w zajęciach szkolnych, dochodziło do zachowań agresywnych** (kopnięcia, szturchańce, klucie np. cyrklem, zastraszanie itp.). Wychowankowie zasłaniaли się nawzajem przed wzrokiem nauczycieli, aby nie zauważyli ich zachowań, a nieletni, którzy z obawy przed agresją woleli siedzieć na ławce, byli zmuszani pod groźbą, aby dołączyli do spacerujących. **Skargi na brak swobody podczas przerw, prawdopodobnie były podnoszone przez tych wychowanków, którzy siedząc na ławce nie mieli okazji do szykanowania kolegów.** Mimo powyższych zagrożeń, zniesiono zakaz swobodnego poruszania się

wychowanków podczas przerw i organizuje się spacery pod nadzorem nauczycieli i strażnika.

Problem podkultury przestępczej w naszej placówce był badany w czasie kompleksowej **wizytacji**, przeprowadzonej w **listopadzie 2008 roku** przez wizytatorów OZNP.

W raporcie powizytacyjnym (str. 34 i 35), w części dotyczącej struktur nieformalnych stwierdzono: „*Na podstawie wywiadów, rozmów z pracownikami pedagogicznymi i strażnikami oraz obserwacji zajęć i wyników ankiet, należy stwierdzić, że pracownicy zakładu poprawczego i schroniska dla nieletnich posiadają wiedzę umożliwiającą im rozpoznawanie zachowań, znaków i sposobów komunikowania się, charakterystycznych dla subkultury przestępczej. Większość z pracowników pedagogicznych posiada długoletni staż pracy w zakładzie oraz ukończone studia z pedagogiki resocjalizacyjnej.*

W Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie w ramach prowadzonej działalności resocjalizacyjnej ciągle zapobiega się i przeciwdziała próbom tworzenia na terenie placówki subkultury przestępczej. Systematyczne i konsekwentne postępowanie kadry oraz dyrektora doprowadziło **do zminimalizowania form manifestowania przez wychowanków przynależności do subkultury przestępczej.** Wychowankowie, którzy podejmują próby wprowadzania zasad „drugiego życia” są szybko rozpoznawani przez pracowników i w stosunku do nich prowadzone są intensywne, indywidualne oddziaływania wychowawcze mające na celu przewartościowanie ich postaw i doprowadzenie do przestrzegania przez nich regulaminu zakładu i schroniska. Pracownicy podzielają przekonanie o negatywnym oddziaływaniu na nieletnich subkultury przestępczej.

Na podstawie wyników przeprowadzonych ankiet i rozmów z nieletnimi można stwierdzić, że obecnie **próby wprowadzenia w zakładzie i schronisku określonych zachowań podkultury więziennej natrafiają na opór także ze strony wychowanków”.**

2. W naszej placówce nie stosuje się kar nieregulaminowych. Informacje wychowanków o tym, że są bici albo ubliża się im, są złośliwymi pomówieniami. Incydentalny przypadek, który miał miejsce dnia 16 września br. zostanie wyjaśniony przez prokuraturę. Wychowankowie podnosili, że za karę sprzątają

np. toalety personelu lub mają zakaz palenia. **Decyzje w tej sprawie odbierane przez wychowanków jako kara, są podejmowane na podstawie obowiązujących przepisów prawa, zarządzeń dyrektora lub regulaminu.** Tak np. zgodnie z § 6.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26.11.1996 r. „w sprawie określenia zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych w obiektach zamkniętych podległych Ministrowi Sprawiedliwości”, wydanym na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10 poz. 55) – „w zakładach dla nieletnich zabrania się używania wyrobów tytoniowych poza przypadkami określonymi w regulaminie oraz wyraźnie wyodrębnionymi miejscami”.

Na podstawie w/w rozporządzenia, dyrektor zakładu wydał **dnia 08 stycznia 1997 r. Regulamin zasad używania wyrobów tytoniowych** przez wychowanków Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie. W związku z tym, że nie wszyscy wychowankowie przestrzegali regulaminu, dyrektor wydawał **zarządzenia szczegółowe dotyczące sankcji porządkowych za nieprzestrzeganie regulaminu** (m.in. zakaz palenia papierosów, przechowywanie papierosów w magazynku wychowawcy i wydawanie ich podczas przerwy na palenie, konieczność uzyskania zgody rodziców przez niepełnoletnich palaczy itp.). **Jedną z sankcji za palenie w miejscach niedozwolonych (np. sypialniach w nocy, w czasie lekcji itp.) oraz w przypadku zachowań nieregulaminowych jest zakaz palenia.** Wychowawcy zostali upoważnieni przez dyrektora do wprowadzania okresowych zakazów palenia papierosów przez poszczególnych wychowanków lub przez całą grupę. Dzięki takim oddziaływaniom wychowawczym, które są odbierane przez wychowanków jako kara, **nieletnim utrudnia się dostęp do wyrobów tytoniowych.** Jest to zgodne z duchem ustawy z dnia 9.11.1995 r., która zabrania sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom, które nie ukończyły 18 lat.

W dniu wizytacji na **53 obecnych w placówce wychowanków, tylko 7 ukończyło 18 lat a 5 nie było palaczami papierosów.** Z praktyki wiemy, że nie programy profilaktyczne, które prowadzimy, a utrudnianie wychowankom dostępu do papierosów są skutecznym sposobem realizacji celów ustawy.

Zakaz oglądania programów telewizyjnych i słuchania nagrań, dotyczy tylko tych filmów, które zawierają treści demoralizujące (np.

przemoc, seks) **albo wulgarne teksty**. Ma on pomóc w realizacji celów wychowawczych i jest oparty o przepis § 61 p. 6 rozporządzenia (zakaz używania wulgaryzmów przez wychowanków).

Sprzątanie toalet personelu, to dodatkowa praca pomocnicza o charakterze porządkowym, do której wychowankowie zakładu są zobowiązani na podstawie § 61 p. 10 rozporządzenia, a wychowankowie schroniska na podstawie § 87 p. 9 rozporządzenia. Do tego typu prac brak jest ochotników, dlatego wykonują je wychowankowie, którzy najczęściej otrzymują wnioski dyscyplinarne. Zobowiązani do dodatkowych obowiązków, często traktują je jako karę.

Wnioski o umieszczenie nieletniego w izbie przejściowej w trybie § 25 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia, **były czasem nieudolnie formułowane**, stąd mogło pozostawać wrażenie, że wychowanek był w izbie umieszczony „karnie”.

3. Baza do zajęć sportowych i rekreacyjnych wymieniona w protokole wizytacji jest wykorzystywana do organizowania zajęć sportowych i rekreacyjnych na świeżym powietrzu. Zaplecze rekreacyjno – sportowe, żywopłoty i trawniki utrzymywane są w należytym stanie przez samych wychowanków. Zajmują teren około dwóch hektarów i wymagają dużego nakładu pracy. **Wszystkie grupy wychowawcze regularnie korzystają z zajęć rekreacyjno – sportowych na świeżym powietrzu.** Zdarza się, że ze względu na pogodę lub szybko zapadający zmrok nie wszyscy wychowankowie każdego dnia korzystają z tych zajęć. **Nieprawdą jest jednak, że zakazuje się wychowankom za karę wychodzenia na boisko.** Zdarza się sporadycznie, zwłaszcza w czasie wakacji, jeżeli mamy wiarygodne informacje, że w czasie wyjścia na boisko dojdzie do zbiorowej ucieczki wychowanków, ograniczamy takie wyjścia, **ale tylko ze względów profilaktycznych.** Na boisko jednocześnie wychodzą dwie grupy wychowawcze, pod opieką dwóch wychowawców i jednego strażnika, liczące około 24 wychowanków. Jeżeli wychowankowie się zmówią i rozbiegną w różne strony, bez trudu mogą przejść przez ogrodzenie, które w sposób niedostateczny zabezpiecza przed uciezkami (ze względu na swoją konstrukcję i długość – około 700 m). Wychowawcy i strażnik mają wtedy szansę zatrzymania po jednym wychowanku.

W związku z tym, aby zabezpieczyć pobyt wychowanków na świeżym powietrzu, **zamierzamy w najbliższych miesiącach urządzić spacerniak**

5. **Zgodnie z zaleceniami powizytacyjnymi została wydzielona izba izolacyjna a wychowankowie przebywający w izbach przejściowych są pod opieką nauczycieli, którzy pomagają im w realizacji obowiązku szkolnego. Mogą też kontaktować się telefonicznie z rodzicami i nie ogranicza się ich odwiedzin.** W celu umożliwienia samodzielnego nawiązywania przez wychowanków kontaktów telefonicznych z rodzicami, **zostanie zainstalowany automat telefoniczny.** Zakład nie miał i nie ma możliwości finansowych, aby płacić za rozmowy wychowanków, które w większości prowadzone są na telefony komórkowe. Wynikały stąd ograniczenia kontaktów telefonicznych.
6. Wychowankowie kąpali się codziennie, często samowolnie i niezasadnie przedłużając czas kąpieli. **W związku z wysokimi rachunkami za ciepłą wodę,** dyrektor zakładu wydał zarządzenie, że wychowankowie mają prawo do kąpieli co drugi dzień, chyba że ze względu na rodzaj zajęć (warsztatowych, gospodarczych, sportowych) wymagają codziennej kąpieli. W praktyce rzadko ogranicza się kąpiel wychowanków i nie zależy to od „widzi mi się” wychowawców, **tylko od możliwości finansowych zakładu.**
7. W związku ze sprecyzowaniem w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lipca 2009 r. co jest wydarzeniem nadzwyczajnym, **nie będzie wątpliwości dotyczących informowania o wydarzeniach nadzwyczajnych** Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Prezesa Sądu Wojewódzkiego w Legnicy.
8. Kort ziemny, służący wychowankom i pracownikom zakładu, został zbudowany w 1989 r. dzięki sponsorom, którzy zapewnili sprzęt, transport i materiały do budowy (pracownicy).
W zamian, grupa około 8 pracowników tych firm otrzymała zgodę dyrektora na odpłatne korzystanie z kortu przez kilka godzin w tygodniu, o ile kort nie był zajęty przez wychowanków. **Regulamin korzystania z kortu wydał dyrektor zarządzeniem nr 2/92 oraz 1/93.** Z chwilą, gdy nie można było pobierać opłat za korzystanie z kortu (ponieważ jednostka budżetowa nie może prowadzić działalności gospodarczej), osoby korzystające z kortu, które nie są pracownikami zakładu, z dobrowolnych składek zakupują materiały i sprzęt

służące do konserwacji kortu, corocznie przygotowują kort do użytku oraz przekazują sprzęt sportowy wychowankom. W ostatnich latach, między innymi:

- zakupiono 5 ton mączki ceglanej, altankę z wyposażeniem, siatkę do tenisa, siatkę ogrodzeniową, zamontowano nowe linie plastikowe,
- sponsorzy przekazali wychowankom 12 rakiet tenisowych i corocznie przekazują piłki do tenisa,
- w październiku br. zakupili dla wychowanków stół bilardowy, wartości kilku tysięcy złotych.

Kort był budowany pod nadzorem obecnego kierownika internatu, wówczas dyrektora, z dużym udziałem wychowanków. Kierownik internatu sam gra w tenisa, stąd wyraził się, że na kort przychodzą osoby z nim zaprzyjaźnione. Osoby te mają zgodę dyrektora na wejście na teren zakładu i mogą wprowadzić inną osobę, o ile chcący zagrać nie znajdzie partnera z grona osób, którym wydano zezwolenie. **Przepis § 25 ust. 2 rozporządzenia dotyczy bezpieczeństwa placówki, a tenisiści nigdy nie byli zagrożeniem dla zakładu.**

9. W związku z uwagami dotyczącymi dokumentacji prowadzonej w placówce, uprzejmie informuję:

Uwagi komisji do Regulaminu Z P i S d N w Głogowie dotyczące:

- kompetencji dyrektora,
- kompetencji opiniodawczych Rady Zakładu,
- procedowania,

zostaną uwzględnione poprzez sporządzenie aneksu do Regulaminu.

- Zostanie wykreślony pkt 3 z § 16 ust. 1 Regulaminu, dotyczący organizowania nauki w szkole zasadniczej.
- Z § 27 Regulaminu zostanie wykreślony ust. 6, dotyczący zgody wymienionych w nim osób na odwiedzinach wychowanka przebywającego w izbie przejściowej – jako sprzeczny z art. 66 § 4 upn.
- Z katalogu nagród zostanie wykreślone „zezwolenie na zajęcia indywidualne na terenie zakładu bez bezpośredniego nadzoru wychowawczego” a z katalogu nagród dla wychowanków zakładu poprawczego „zezwolenie na odwiedzinach dla osób nie należących do najbliższej rodziny”, ponieważ takiego

zezwolenia nie przewiduje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich.

- Ucieczka wychowanka lub niepowrót z urlopu albo przepustki jest zawsze podstawą do zastosowania środka dyscyplinarnego wobec wychowanka. Przesłanka ta zostanie ujęta w Regulaminie.
- Do § 38 ust. 1 pkt 3 zdanie drugie, zostanie dodane w nawiasie „zastrzeżenie to nie dotyczy wychowanków zakładu poprawczego”.

Powyższe zmiany do Regulaminu zostaną wprowadzone aneksem, co wymaga powtórzenia procedury zatwierdzenia.

Nie czekając na zatwierdzenie aneksu, zrezygnowano ze stosowania tych postanowień Regulaminu, które zostały zakwestionowane, jako niezgodne z obowiązującymi przepisami.

Jeżeli chodzi o pozostałą dokumentację, której prowadzenie budziło zastrzeżenia:

- zwrócono uwagę na prawidłowość rejestrowania wydarzeń nadzwyczajnych,
- uzupełniono daty zwolnienia w Książce umieszczonych w izbie przejściowej i Rejestrze pobytu wychowanków w izbie przejściowej ze względów wychowawczych.

W załączeniu:

- Oświadczenie ks. kapelana z dnia 12.11.2009 r.

D Y R E K T O R

mgr Marian Chudziński

Reprezentem dy z dn. 26.11.2009 r.
M. Chudziński

Ks. Sebastian Kluwak

Nauczyciel religii

W Zakładzie Poprawczym

i Schronisku Dla nieletnich w Głogowie

W związku z powstałymi ostatnio wątpliwościami co do wypełniania przeze mnie posługi religijnej oraz możliwości korzystania z tej posługi przez wychowanków Zakładu, chciałbym pokrótce do nich się ustosunkować. Posługę tę wykonuję wg Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Art.66a).

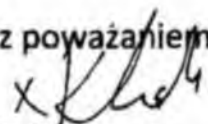
- Najbardziej wątpliwa kwestia: bezpośrednio uczestniczenie w nabożeństwach przez nieletnich. Wychowankowie w sposób wolny, bez żadnego przymusu uczestniczą powszechnie w nabożeństwach sprawowanych w kaplicy zakładowej. Np. nabożeństwa różańcowe (zwłaszcza w październiku), czy nabożeństwa za zmarłych (listopad). Ponadto, korzystają również powszechnie z sakramentu pojednania, który też ze swej natury jest nabożeństwem. Dostęp do tych form jest systematyczny. Jeśli chodzi o Mszę Świętą jest to sakrament określany jako szczyt życia wiary i wymaga autentycznej dojrzałości chrześcijańskiej. Nieletni podczas Mszy świętych wykorzystywali okazję do spotkań między grupami wychowawczymi w celu na pewno nie religijnym, ale po to, aby przekazywać między sobą informacje, albo skutecznie uniemożliwiać swoim zachowaniem Liturgię (jest to relacja mojego poprzednika). Poza tym, muszę powiedzieć, że od maja b.r. kiedy rozpocząłem pracę w Zakładzie, nie zwrócił się do mnie żaden z wychowanków z prośbą lub nawet z pytaniem o Mszę świętą. Oczywiście jestem zawsze gotów ten sakrament sprawować, ale nie pozwolę, aby ktokolwiek odnosił się bez szacunku do Eucharystii. Nie jest prawdą również, że uczestnictwo w Mszy świętej dokonuje się na zasadzie : „idzie cała grupa albo nikt”. Nigdy czegoś takiego nie spotkałem w naszym Zakładzie. Jeśli więc chodzi o bezpośredni udział nieletnich w

nabożeństwach, to prawo to jest respektowane i każdy z wychowanków ma okazje kilka razy w tygodniu prosić mnie bezpośrednio o konkretne nabożeństwo, czy postugę.

- Nieletni wykonują praktyki religijne poprzez systematyczną katechizację, czyli lekcje religii (program nauczania zatwierdzony przez MEN: AZ-4-01/1).
- W zakładowym internacie do celów religijnych wyznaczone jest specjalne pomieszczenie – kaplica, gdzie znajduje się i ołtarz i konfesjonał i inne niezbędne meble i przyrządy.
- Nieletni na własną prośbę są zaopatrywani przeze mnie w przedmioty kultu religijnego: różańce, obrazki, prasę oraz książki o tematyce religijnej.
- 23 września sześciu wychowanków uczestniczyło w kościele parafialnym w uroczystej Mszy Świętej, podczas której otrzymali z rąk bpa Stefana Regmunta sakrament bierzmowania. Do sakramentu tego przygotowywali się wiele tygodni. Na uroczystości tej specjalnie był obecny jako gość Naczelny Kapelan Więziennictwa ks. dr Paweł Wojtas.
- Nadto wykorzystując środki audiowizualne wychowankowie oglądają materiały multimedialne z zakresu religii, np. emisja filmu „Most”.
- Zaznaczam, że oprócz większości katolickiej wśród wychowanków są również osoby innych wyznań, które również są przeze mnie zapraszane do włączenia się w zajęcia z religii.
- Oprócz zajęć grupowych, spotykam się bardzo często indywidualnie z wychowankami, czy to na osobistej rozmowie, czy też szafując sakramentem pojednania (spowiedzią).

Najwyższym prawem w Kościele Katolickim jest zbawienie dusz. Jako ksiądz i kapelan naszego Zakładu zrobię wszystko, aby każdego z wychowanków doprowadzić do wiary, kształtować ją w nim oraz rozwijać. Jest to dla mnie rzecz święta. W związku z tym jestem gotów przyjąć każdą uwagę dotyczącą mojej pracy, która pomogłaby w mojej działalności ewangelizacyjnej i katechetycznej.

z poważaniem

ks. Sebastian Kluwak

Okręgowy Zespół
Nadzoru Pedagogicznego
przy Sądzie Okręgowym
we Wrocławiu
tel./fax 071/370-43-13

VI W.NP.42/145/09

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WYPE.	2009 -12- 07
ZAL. 1/5	NR 1280 470

RPO-629059 109

Wrocław, dnia 30 listopada 2009 r.

Pan

Janusz Zagórski

Dyrektor Zespołu

Prawa Karnego Wykonawczego

Biura Rzecznika Praw Obywatelskich

w Warszawie

2009 -12- 08

Szanowny Panie Dyrektore,

W nawiązaniu do Informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie z dnia 30 października 2009 r., przesłanej pismem Biura Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 30 października 2009 r. – znak: RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM, które wpłynęło dnia 10 listopada 2009 r., uprzejmie przesyłam w załączeniu stosowną Informację Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu dotyczącą przestrzegania praw nieletnich w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie w odniesieniu do zarzutów przedstawionych w Raporcie sporządzonym przez Przedstawicieli Biura Rzecznika Praw Obywatelskich z czynności przeprowadzonych w dniach 17 i 18 września 2009 r., w ZP i SdN w Głogowie.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że dyrektor placówki przesłał do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 17 listopada 2009 r., informację dotyczącą sposobu realizacji wniosków i zaleceń wydanych po wizytacji, które będą również przedmiotem kontroli i oceny przez wizytatorów Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu.

Z poważaniem

Kierownik Okręgowego Zespołu
Nadzoru Pedagogicznego

mjr Tadeusz Świtoń

Informacja

dotycząca stanu przestrzegania praw nieletnich w ZP i SdN w Głogowie, w odniesieniu do zarzutów przedstawionych w Raporcie sporządzonym przez Przedstawicieli Biura Rzecznika Praw Obywatelskich z czynności przeprowadzonych w dniach 17 i 18 września 2009 r., w ZP i SdN w Głogowie

Przedstawiciele Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w Raporcie z czynności kontrolnych przeprowadzonych w ZP i SdN w Głogowie w rozdziale „Charakterystyka Zakładu” przedstawiając swoje spostrzeżenia dotyczące systemu zabezpieczeń technicznych placówki oraz przestrzegania praw nieletnich nie sformułowali żadnych niedociągnięć w tym zakresie. Nie mieli też żadnych uwag dotyczących organizacji pracy pedagogicznej ZP i SdN w Głogowie, stwierdzili w nim następująco:

Pomoc psychologiczna i specjalistyczna jest udzielana wychowankom zgodnie z obowiązującymi w placówce procedurami, a pomoc rodzinom wychowanków jest realizowana w oparciu o program współpracy ze środowiskiem rodzinnym. Zaznaczyli, że każdy nieletni ma zapewnioną pomoc psychologiczną, pedagogiczną, terapeutyczną oraz psychiatryczną, że częstotliwość oraz formy kontaktów z rodzicami uwarunkowane są indywidualnymi potrzebami wychowanków oraz potrzebami środowiska rodzinnego (prośby o rozmowy, pomoc w rozwiązywaniu problemów, interwencję, poradę). W rozdziale tym stwierdzono, że praca z wychowankiem rozpoczyna się już bezpośrednio po umieszczeniu go w placówce, że w placówce dokonuje się diagnozy problemów, w indywidualnym kontakcie z wychowankiem, dąży się do tworzenia atmosfery bezpieczeństwa, życzliwości, zaufania, sprzyjającej swobodnemu wypowiedzianiu się, otwartości, że w przypadku występujących trudności adaptacyjnych prowadzi się rozmowy podtrzymujące, wspierające. Przez cały okres pobytu wychowanków w placówce dąży się do utrzymywania z nimi częstych, systematycznych kontaktów, że szczególną opieką otacza się wychowanków słabszych psychicznie, o niskiej pozycji w nieformalnej strukturze grupy, narażonych na szykany ze strony głębiej zdemoralizowanych kolegów, pozbawionych wsparcia ze strony rodziców i opiekunów, że wzmożoną profilaktyką otacza się również nieletnich zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od substancji psychoaktywnych, ujawniających obniżony, depresyjny nastrój, przeżywających sytuacje trudne i kryzysowe, że na bieżąco udziela się wychowankom pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych, rodzinnych, konfliktów wewnętrznych z otoczeniem, że zachęca się wychowanków do konstruktywnego wyrażania uczuć, emocji, werbalizowania potrzeb i oczekiwań, motywuje do pozytywnych zachowań, konstruktywnego rozwiązywania trudności, udziału w zajęciach ujętych w programie terapeutycznym placówki.

Przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich nie mieli też zastrzeżeń do opieki medycznej, do czystości i estetyki pomieszczeń mieszkalnych oraz wyposażenia placówki w meble i sprzęt, że zgodnie z przepisami wydzielono w zakładzie i schronisku kąć z popielnicami w celu umożliwienia wychowankom palenia wyrobów tytoniowych, że na tablicach ogłoszeń, w każdej grupie wychowawczej wywieszono są informacje dotyczące porządku dnia, spraw bieżących, a także adresy instytucji, do których nieletni mogą się zwrócić z wnioskiem bądź skargą. Nie mieli też zastrzeżeń do spraw dotyczących higieny osobistej wychowanków. Do wyposażenia świetlic w urządzenia i sprzęt oraz wyposażenia

wychowanków w odzież, stwierdzili, że w dniu wizytacji panowała we wszystkich pomieszczeniach czystość i porządek, nie mieli też zastrzeżeń do warunków pobytu i wyżywienia wychowanków, do umożliwienia wychowankom kontaktów z rodzicami, stwierdzili że odwiedziny wychowanków odbywają się w każdą niedzielę i święta w godzinach od 10 do 12, za zgodą dyrektora lub upoważnionego przez niego pracownika pedagogicznego, nie mieli też zastrzeżeń do wyposażenia izb przejściowych i izolacyjnych oraz izby chorych, opieki medycznej i stomatologicznej. Bardzo dobrze ocenili bazę sportową placówki, nie mieli też zastrzeżeń do bazy i wyposażenia szkoły oraz warsztatów szkolnych.

Zarzuty dotyczące nieprzestrzegania praw nieletnich w ZP i SdN w Głogowie, Przedstawiciele Biura Rzecznika Praw Obywatelskich sformułowali wyłącznie na podstawie rozmów przeprowadzonych na osobności z wybranymi wychowankami, w oparciu o przygotowany wcześniej kwestionariusz. Wypowiedzi niektórych wychowanków dotyczące złego traktowania ich przez pracowników wymierzania środków dyscyplinarnych, warunków bytowych, wyżywienia, opieki medycznej, posług religijnych, kontaktów z rodzicami zaprzeczają wcześniejszym stwierdzeniom osób kontrolujących i nie znalazły też potwierdzenia w rzeczywistości zakładowej.

Potwierdzenie znalazł fakt naruszenia nietykalności cielesnej wychowanka przez strażnika podczas zajęć lekcyjnych w szkole, co potwierdziła kontrola przeprowadzona przez wizytatora Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu w dniu 25 września 2009 r., która została opisana szczegółowo w Raporcie z tego wydarzenia, z dnia 28 września 2009 r..

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych i badań przez wizytatorów Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu w 2009 roku, czyli w dniu 26 maja 2009 r. dotyczących przestrzegania praw i obowiązków nieletnich, w dniu 2 czerwca 2009 r. dotyczących bezpieczeństwa nieletnich i pracowników, w dniu 25 czerwca 2009 roku dotyczących udzielania pomocy pedagogicznej, psychologicznej i specjalistycznej oraz w dniu 9 listopada 2009 roku stwierdzono następująco:

Wnioski z przeprowadzonych czynności kontrolnych i badań w zakresie przestrzegania praw i obowiązków nieletnich:

- Stosowana w ZP i SdN w Głogowie procedura przyjmowania nieletniego do zakładu poprawczego i schroniska dla nieletnich zapewnia mu dokładne zapoznanie się z warunkami pobytu, prawami, obowiązkami, katalogiem nagród i środków dyscyplinarnych oraz z ofertą resocjalizacyjną placówki.
- Nieletnim, przebywającym w placówce zapewnia się w pełni warunki określone w § 57 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich.
- Nieletni mają udostępnione w placówce obowiązujące ich regulaminy, katalogi; praw i obowiązków oraz nagród i środków dyscyplinarnych.
- Nieletni posiadają wiedzę o przysługującym im prawie do składania skarg, próśb i wniosków oraz posiadają dostęp do adresów instytucji, do których mogą je kierować.
- Nieletni w wywiadach, potwierdzili znajomość i zrozumienie przysługujących im praw i nakładanych na nich obowiązków.
- Pracownicy placówki znają prawa przysługujące nieletnim oraz ich obowiązki.
- Nieletni w placówce traktowani są z poszanowaniem ich godności.
- W zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich prawa wychowanków są przestrzegane.

- Zdecydowana większość pracowników uświadamia wychowankom, znaczenie właściwego wywiązywania się z obowiązków,
- Pracownicy placówki, właściwie i konsekwentnie egzekwują wywiązywanie się nieletnich z nałożonych na nich obowiązków.
- Właściwie stosowany jest system nagradzania i stosowania środków dyscyplinarnych w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich.
- Pracownicy znają i stosują przyjęte w placówce procedury, zapewniające przestrzeganie praw nieletnich i wypełnianie przez nich obowiązków.
- Umieszczenia nieletnich w izbie przejściowej z powodów wychowawczych było zasadne w odniesieniu do czynów i zachowania się wychowanków.
- W placówce przeciwdziała się i reaguje na występujące sporadycznie, przejawy agresji wśród nieletnich.
- Przegląd i analiza tematyki zapisów, w dziennikach zajęć wychowawczych pozwala stwierdzić, że wychowawcy na bieżąco oceniają sytuację wychowawczą w grupach, indywidualizują oddziaływania oraz motywują nieletnich do przestrzegania praw i wypełniania obowiązków.
- Prowadzony ogólnozakładowy, składający się z kilku etapów, konkurs z zakresu znajomości praw i obowiązków pozwala na utrwalanie u nieletnich wiedzy z tego obszaru.
- Przeprowadzone wśród wychowanków wewnętrzne, ankietowe badania „klimatu wychowawczego”, pozwoliły na uzyskanie od nieletnich wielu istotnych informacji na temat ich pobytu w placówce.

Wydane zalecenia:

- Kontynuować działania w zakresie minimalizowania przejawów agresji wśród wychowanków.

Wnioski z przeprowadzonych czynności kontrolnych i badań w zakresie w zakresie bezpieczeństwa nieletnich i pracowników:

- System zabezpieczeń technicznych i zmodernizowany monitoring w budynkach internatów, szkoły zapewnia bezpieczeństwo nieletnim i pracownikom oraz ogranicza w dużym stopniu samowolne opuszczenie placówki przez wychowanka,
- Placówka dysponuje sprawnym i skutecznym systemem łączności wewnętrznej,
- Właściwie są wyposażone i zabezpieczone /monitorowanie ciągłe / izba przejściowa, izolacyjna, i chorych,
- Właściwie zorganizowane jest wspomaganie nauczycieli szkoły i warsztatów szkolnych przez strażników dyżurnych,
- Pracownicy znają i przestrzegają przyjęte procedury postępowania na wypadek wydarzeń nadzwyczajnych,
- Organizacja dyżurów, przekazywanie dyżurów, kluczy, komunikacja na terenie placówki, środki łączności w znacznym stopniu gwarantują bezpieczeństwo w placówce,
- Dopracowana jest organizacja bezpiecznego przeprowadzania wychowanków pomiędzy internatem, szkołą i warsztatami szkolnymi,
- Skuteczne przeciwdziałanie przejawom subkultury przestępczej,
- W placówce przeprowadza się szczegółową analizę przyczyn i okoliczności wydarzeń nadzwyczajnych,
- Brak systemu monitorowania warsztatów szkolnych,

- Stan techniczny dachu budynku warsztatów szkolnych i zainstalowanych tam świetlików stanowi zagrożenie bezpieczeństwa.

Wydane zalecenia:

- Nadal podejmować działania na rzecz zainstalowania systemu monitorującego w pomieszczeniach warsztatów szkolnych,
- Dla zapewnienia pełnego bezpieczeństwa wychowanków i pracowników przebywających w warsztatach szkolnych, czynić starania o pozyskanie niezbędnych środków finansowych na przeprowadzenie gruntownego remontu dachu budynku warsztatów.

Wnioski z przeprowadzonych czynności kontrolnych i badań w zakresie udzielania pomocy pedagogicznej, psychologicznej i specjalistycznej:

- Zespół diagnostyczny schroniska udziela pomocy pedagogicznej, psychologicznej i specjalistycznej w oparciu o zakresy obowiązków służbowych, plany pracy oraz przepisy oświatowe i resortu sprawiedliwości.
- Pracownicy zespołu na bieżąco i w szerokim zakresie współpracują w realizacji zadań placówki z pozostałymi pracownikami pedagogicznymi schroniska i zakładu.
- Sporządzane opinie diagnostyczne są zgodne z przepisami resortu sprawiedliwości.
- Pracownicy zespołu przeprowadzili i w przyszłości zamierzają kontynuować wewnętrzne badania dotyczące klimatu wychowawczego, co w zdecydowany sposób wpływa na pełniejszą diagnozę sytuacji wychowawczej i rozpoznawanie ewentualnych problemów.
- Dokumentacja zespołu jest prowadzona na bieżąco i prawidłowo.
- Obecnie zespół posiada dobre warunki w zakresie bazy i wyposażenia gabinetów, jakimi dysponują
- Zespół diagnostyczno- korekcyjny zakładu udziela pomocy pedagogicznej, psychologicznej i specjalistycznej w oparciu o zakresy obowiązków służbowych, plany pracy oraz przepisy oświatowe i resortu sprawiedliwości. Bezpośrednie specjalistyczne zajęcia obejmują wszystkich wychowanków.
- Pracownicy zespołu na bieżąco i w szerokim zakresie współpracują w realizacji zadań placówki z pracownikami pozostałych działów zakładu i schroniska.
- Typowanie wychowanków do warunkowego zwolnienia, umieszczania poza zakładem oraz usamodzielniania odbywa się zgodnie z procedurami obowiązującym w zakładzie oraz przepisami resortu sprawiedliwości i resortu pracy i polityki społecznej.
- Pracownicy zespołu przeprowadzili i w przyszłości zamierzają kontynuować wewnętrzne badania dotyczące klimatu wychowawczego, co w zdecydowany sposób wpływa na pełniejszą diagnozę sytuacji wychowawczej i rozpoznawanie ewentualnych problemów.
- Dokumentacja zespołu jest prowadzona na bieżąco i prawidłowo.
- Obecnie zespół posiada dostateczne warunki w zakresie bazy oraz dobre w zakresie wyposażenia.
- Uwagi i słabe strony odnośnie funkcjonowania zespołu diagnostyczno-korekcyjnego, wskazane podczas wizytacji kompleksowej zostały uwzględnione w pracy zespołu.

W wyniku przeprowadzonej wizytacji problemowej oraz dokonaną oceną wg w/w tematyki - nie formułuje się żadnych zaleceń.

Ponadto, uprzejmie informuję, że wizytatorzy Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, bezpośrednio sprawujący nadzór pedagogiczny nad zakładem i schroniskiem, pozostają w stałym i częstym kontakcie z dyrektorem, personelem i wychowankami placówki, co udokumentowane jest w księdze kontroli zakładu oraz znajdujących się w dyspozycji dyrektora sprawozdaniach z jakości i efektów działalności placówki. Na podstawie przeprowadzonych w 2008 i 2009 r. kontroli i badań stwierdzono, że pracownicy zakładu przestrzegają praw nieletnich i pomagają im w wykonywaniu obowiązków. Pracownicy pedagogiczni i nie będący nauczycielami traktują wychowanków w sposób życzliwy i w trudnych – kryzysowych sytuacjach życiowych udzielają im odpowiedniego wsparcia, szczególną troską i opieką otacza się wychowanków słabszych pod względem psychicznym i fizycznym.

Sędzia Sądu Rejonowego w Głogowie Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, sprawująca bezpośredni nadzór nad zakładem i schroniskiem, pozostaje w ścisłym kontakcie z dyrektorem placówki. Ostatnia kontrola sędziego, która miała miejsce w dniach 5 i 6 stycznia 2009 r., nie stwierdziła zarzutów dotyczących nieprzestrzegania praw nieletnich. Wychowankowie zakładu poprawczego w rozmowie z Panią Sędzią nie zgłosili żadnych uwag pod adresem pracowników placówki, wręcz przeciwnie stwierdzili, iż okazują im życzliwość i służą pomocą.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że dyrektor placówki przesłał do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 17 listopada 2009 r., informację dotyczącą sposobu realizacji wniosków i zaleceń wydanych po wizytacji, które będą również przedmiotem kontroli i oceny przez wizytatorów Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu.

Wrocław, dnia 30 listopada 2009 r.

Kierownik Okręgowego Zespołu
Nadzoru Pedagogicznego
Tadeusz Switon
mgr Tadeusz Switon

Depozyt w sk. 5 dn. 8.12.2009 r. *[Signature]* 5

BIURO

RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 11 grudnia 2009 r.

Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego

Pan Dyrektor
Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji
Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

1447622

W nawiązaniu do przesłanej Panu Dyrektorowi informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie oraz odpowiedzi Dyrektora tej placówki z dnia 20 listopada 2009 r. (pismo l.dz. 2009/09) uprzejmie informuję, iż podtrzymujemy sformułowaną przez nas ocenę stanu ochrony praw nieletnich, zawartą w przytoczonej powyżej informacji.

Nadal za istotne uznajemy naruszenia praw nieletnich, stwierdzone w trakcie wizytacji (ze szczególnym podkreśleniem stosowania wobec wychowanków niezgodnej z przepisami siły fizycznej) oraz brak reakcji pracowników placówki na znany im fakt pobicia. Zespół pedagogiczno - wychowawczy, w naszej ocenie, nie realizuje w pełni dyspozycji art. 3 § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 ze zm.), zgodnie z którą w sprawie nieletniego należy kierować się przede wszystkim jego dobrem, dążąc do osiągnięcia korzystnych zmian w osobowości i zachowaniu się nieletniego.

Będę zobowiązany za zajęcie przez Pana Dyrektora stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Z poważaniem

DYREKTOR ZESPOŁU
dr Janusz Zagórski

T. 31.01.2010

Warszawa, 21. grudnia 2009 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej
Warszawa

144 8538

8. 31.01.

szanowna Pani Minister

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917 ze zm.) z dniem 22 sierpnia 2009 r. przestało obowiązywać rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 25, poz. 203). Do tej pory jednak nie została wykonana delegacja z art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 ze zm.).

Na potrzebę pilnego wydania takiego rozporządzenia wskazują ustalenia wizytacji placówek dla nieletnich i dokonywana w ich trakcie ocena stosowania wobec wychowanków środków przymusu bezpośredniego.

Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister o podjęcie działań zmierzających do wykonania delegacji z art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że z pismem o podobnej treści zwróciłem się do Ministra Sprawiedliwości.

ANALIZY

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 21 grudnia 2009 r.

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
Warszawa

1448591

szanowny Panie Ministrze

Na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917 ze zm.) z dniem 22 sierpnia 2009 r. przestało obowiązywać rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 25, poz. 203). Do tej pory jednak nie została wykonana delegacja z art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 ze zm.).

Na potrzebę pilnego wydania takiego rozporządzenia wskazują ustalenia wizytacji placówek dla nieletnich i dokonywana w ich trakcie ocena stosowania wobec wychowanków środków przymusu bezpośredniego.

Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra o podjęcie działań zmierzających do wykonania delegacji z art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że z pismem o podobnej treści zwróciłem się do Ministra Edukacji Narodowej.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

**MINISTERSTWO
EDUKACJI NARODOWEJ
PODSEKRETARZ STANU**

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2010 -01- 07
ZAL.	NR 1287418

DZSE-EM-043-1/10

Warszawa, 2010-01-11

Pan

Janusz Kochanowski

Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-629059/108

2010-01-11

nawiązując do wystąpienia Pana Rzecznika (Nr RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM) w sprawie podjęcia działań zmierzających do wykonania delegacji z art. 95 c § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.) uprzejmie informuję, że działania takie zostały już podjęte.

Prace te stanowią konsekwencje wcześniejszego wniosku, z jakim Pan Rzecznik wystąpił do Prezesa Rady Ministrów, dotyczącego przeprowadzenia wszechstronnych zmian systemowych poprzez ujednoczenie regulacji dotyczących użycia środków przymusu bezpośredniego przez wszystkich uprawnionych funkcjonariuszy. Celem realizacji tego wniosku, zarządzeniem Nr 138 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2008 r., powołany został *Międzyresortowy Zespół do Spraw Ujednoczenia Zasad Użycia Środków Przymusu Bezpośredniego i Broni Palnej przez Uprawnionych Funkcjonariuszy*. Prace Zespołu trwały do lipca 2009 r., w ich wyniku został opracowany *projekt ustawy o zasadach użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej*. Zadanie kierowania pracami w tym zakresie zostało powierzone Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, z uwagi na to, że zakres działania ministra właściwego do spraw wewnętrznych obejmuje m.in. sprawy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, jak również podległość służb, które ze swej istoty uprawnione są do stosowania środków przymusu bezpośredniego. Ponadto regulacje prawne dotyczące ich działalności stanowią punkt odniesienia dla tworzenia i stosowania przepisów obejmujących działalność analogicznych służb podległym innym organom administracji rządowej.

Przyjęte rozwiązanie legislacyjne zakładało opracowanie tzw. „ustawy konstytucji”, w której zawarte zostaną najważniejsze uregulowania oraz dokonanie w przepisach zmieniających zmian ustaw pragmatycznych, uwzględniających specyfikę danego resortu. Został opracowany jednolity katalog środków przymusu bezpośredniego, stosowanych przez wszystkie uprawnione do ich stosowania służby i instytucje. Ponadto, mając na względzie fakt, iż zakres przedmiotowy projektu dotyczy wszystkich podmiotów, które mocą poszczególnych ustaw pragmatycznych zostały uprawnione do stosowania środków przymusu bezpośredniego, dokonano ujednoczenia zasad ich stosowania, dostosowując je do zakresu właściwości rzeczowej wszystkich podmiotów uprawnionych. Ustawodawca zaproponował wprowadzenie norm generalnych, regulujących użycie środków przymusu bezpośredniego zastrzegając, że mogą być one używane:

- przez osoby uprawnione, na podstawie prawa, w zakresie kompetencji ustawowych,
- w formie odpowiadającej potrzebom, wynikającym z zaistniałej sytuacji,
- w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę.

Uprzejmie informuję, że projektowane zmiany regulacji nie zmieniają katalogu środków przymusu bezpośredniego, ani zasad ich stosowania wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii. Dotychczasowe regulacje, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2005 r. w *sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii* (Dz. U Nr 25. poz. 203), znajdują swoje odpowiedniki w przedstawionym projekcie. Z uwagi na swe gwarancyjne znaczenie, przepisom powyższym należało nadać rangę ustawową, co stanowi podstawę proponowanych zmian. Konsekwencją wprowadzenia tych zmian powinno być zatem uchylenie ww. rozporządzenia oraz uchylenie art. 95c § 1 upn, który stanowił delegację ustawową do wydania rozporządzenia. Należy dodać, że również część regulacji zawartych w art. 95a i 95b upn przeniesiona została do przedstawionego projektu z uwagi na konieczność jednolitego i kompleksowego uregulowania tego zagadnienia, dla wszystkich podmiotów, mogących stosować środki przymusu bezpośredniego.

W związku z powyższymi pracami wydaje się zasadne dostosowanie formy i treści wykonania delegacji art. 95c § 1 upn do jednolitego rozwiązania ustawowego, planowanego do szybkiego wdrożenia, a postulowanego przez Pana Rzecznika.

Przedmiotowy projekt ustawy znajduje się w trakcie procedowania w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji (jest przygotowywany do uzgodnień międzyresortowych).

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w przypadku realizacji delegacji wynikającej z przepisu art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, resortem wiodącym jest Ministerstwo Sprawiedliwości. Przedstawiciele tego resortu, w tym Centralnego Zarządu Służby Więziennej, także uczestniczyli w pracach nad projektem *ustawy o zasadach użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej*.

Ministerstwo Edukacji Narodowej jest przygotowane do udziału w pracach legislacyjnych nad nowelizacją przedmiotowego rozporządzenia, jeżeli zostaną one podjęte, zamiast prac nad projektem ustawy.

Odnosnie stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii należy ponadto podkreślić, że problemem wynikającym przy okazji analiz prawnych i systemowych jest niezasadność funkcjonowania młodzieżowych ośrodków socjoterapii w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich z uwagi na fakt, że ok. 80% wychowanków jest w nich umieszczana na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, wydanego na wniosek rodziców.

PODSEKRETAARZ STANU

Krzysztof Stanowski

Warszawa... 22.01. 2010 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji

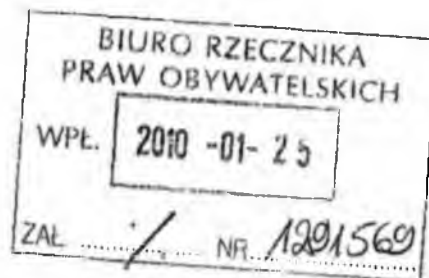
Al. Ujazdowskie 11

00-950 WARSZAWA Skr. Pocz. 33

Centrala tel. 52 12 888

DWOiP. III. 073-74/09

DWOiP. III. 073-1222/23/04

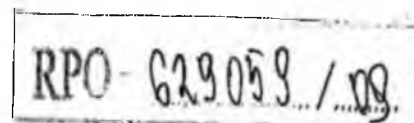
Pan

Janusz Zagórski

Dyrektor

Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego

Biurowo Rzecznika Praw Obywatelskich

PHI
2010-01-27

Szanowny Panie Dyrektore,

W odpowiedzi na pismo nr RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM z dnia 30.10.2009 r. oraz z dnia 17 grudnia 2009 r. dotyczące informacji o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie w dniach 17 i 18 września 2009 r., uprzejmie dziękuję za przekazane uwagi i wnioski.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że wszystkie spostrzeżenia z wizytacji zapobiegawczej, przeprowadzonej przez Przedstawicieli Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, zostały szczegółowo przeanalizowane, a sformułowane wnioski i zalecenia wydają się zasadne i konieczne dla usprawnienia dotychczasowej pracy placówki.

W związku z powyższym dyrektor Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie podjął działania zmierzające do realizacji i wdrażania przedstawionych wniosków i zaleceń;

- zniesiono zakaz swobodnego poruszania się wychowanków podczas przerw międzylekcyjnych,

- aby zabezpieczyć pobyt wychowanków na świeżym powietrzu, dyrektor zamierza w najbliższych miesiącach urządzić spacerniak wyposażony w drążki do ćwiczeń gimnastycznych. Obecnie do tego celu wykorzystywany jest zadaszony łącznik z przeseł ogrodzeniowych między salą gimnastyczną a internatem,

- została wydzielona izba izolacyjna, a wychowankowie przebywający w izbach przejściowych są pod opieką nauczycieli, którzy pomagają im w realizacji obo-

wiązku szkolnego. Mogą też kontaktować się telefonicznie z rodzicami i nie ogranicza się ich odwiedzin. W celu umożliwienia samodzielnego nawiązywania przez wychowanków kontaktów telefonicznych z rodzicami, zostanie zainstalowany automat telefoniczny,

- uwagi dotyczące dokumentacji prowadzonej w placówce, zostaną uwzględnione poprzez sporządzenie aneksu do Regulaminu,
- nie czekając na zatwierdzenie aneksu, zrezygnowano ze stosowania tych postanowień Regulaminu, które zostały zakwestionowane, jako niezgodne z obowiązującymi przepisami,
- zwrócono uwagę na prawidłowość rejestrowania wydarzeń nadzwyczajnych,
- uzupełniono daty zwolnienia w Książce umieszczonych w izbie przejściowej i Rejestrze pobytu wychowanków w izbie przejściowej ze względów wychowawczych.

Ponadto wskazane uwagi, dotyczące poniżającego traktowania, karania wychowanków, zapewnienia nieletnim ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną będą wykorzystywane w dalszej pracy nadzorczej zarówno dyrektora placówki jak i nadzór zwierzchni Ministra Sprawiedliwości.

Jednocześnie informuję, że stan przestrzegania praw nieletnich w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie w 2010 roku będzie podlegał stałemu nadzorowi ze strony Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

2 ponarawieci
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wysokim
K. J. Nowak
poczta

BIURO

RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM

RPO-629741-VII-11006/09/PM

RPO-629742-VII-11006/09/PM

00-090 Warszawa Tel centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 8 lutego 2010 r.

Dot. V Ds.25/09/S

Zespół Prawa Karnego
Wykonalawczego

Prokuratura Okręgowa

ul. Grunwaldzka 8

59-220 Legnica

1458696

W nawiązaniu do zawiadomienia z dnia 22 września 2009 r. o możliwości popełnienia przestępstwa przez pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), z upoważnienia Rzecznika, uprzejmie proszę o przedłożenie informacji o stanie prowadzonego postępowania przygotowawczego.

Z poważaniem

Przemysław Możejko

Prz. M. B. L.
Główny specjalista

A - Y

T. 31.03.2010

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-P I 0760-28/09

dot. RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM

Warszawa, dnia 26 lutego 2010 r.

RPO-629059 / 09

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2010 -03- 01
ZAL.	NR 7799874

Pan

2010 -03- 02

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika

Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 grudnia 2009 r., nr RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM, w sprawie podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do wykonania delegacji z art. 95c § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.) uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Wydane na podstawie art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 25, poz. 203) utraciło moc w terminie określonym w art. 6 ust.3 ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy - Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, powołanej w piśmie Pana Rzecznika, tj. z dniem 22 sierpnia 2009 r.

Zarządzeniem nr 138 z dnia 9 grudnia 2008 r. Prezes Rady Ministrów powołał, pod przewodnictwem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

T: 30/04/2010

Międzyresortowy Zespół do Spraw Ujednolicenia Zasad Użycia Środków Przymusu Bezpośredniego i Broni Palnej przez Uprawnionych Funkcjonariuszy.

Zadaniem Zespołu była ocena poprawności i spójności regulacji prawnych dotyczących środków przymusu bezpośredniego. W wyniku jego prac przygotowany został *projekt ustawy o zasadach użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej*, który zawiera m.in. regulacje dotyczące stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, obejmujące zakres unormowań uchylonego rozporządzenia.

Ze względu na gwarancyjny charakter przepisów normujących materię stosowania środków przymusu bezpośredniego, które ze swej natury wkraczają w sferę praw i wolności obywatelskich, regulacja rangi ustawowej znajduje w tym wypadku pełne uzasadnienie.

Tym niemniej, ze względu na zasygnalizowany przez Pana Rzecznika i dostrzegany przez Kierownictwo resortu sprawiedliwości problem, wynikający z braku obowiązujących unormowań w tym przedmiocie, w Ministerstwie Sprawiedliwości zostały wdrożone prace nad projektem nowego aktu wykonawczego wydanego w oparciu o powołane upoważnienie ustawowe z art. 95c § 1 *ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*.

Przekazując niniejszą informację chciałbym równocześnie dodać, że regulacje związane z zapewnieniem bezpieczeństwa w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich wprowadza także *rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* (Dz. U. Nr 119, poz. 996).

Rozporządzenie to wprowadza do rozporządzenia nowelizowanego w rozdziale 9a zatytułowanym „Środki zapewnienia bezpieczeństwa w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich” przepisy przewidujące stosowanie w tych placówkach zabezpieczeń techniczno-ochronnych i osobowych w ramach systemu ochrony, zróżnicowanego w zależności od typu zakładu lub schroniska. Wprowadza też trzy systemy ochrony: pełny, ograniczony oraz uproszczony, a zaliczenie do określonego

systemu powoduje konsekwencje w postaci konieczności stosowania określonych zabezpieczeń techniczno-ochronnych (kraty w oknach, obserwacja przez kamery, zamieszczanie czujników ruchu, tworzenie ogrodzeń pełnych utrudniających sforsowanie bez odpowiednich narzędzi). Obowiązujące w ramach systemu ochrony regulacje wymagają określenia planu ochrony, na który składa się szereg instrukcji postępowania w różnych sytuacjach wynikających z organizacji jednostki, zasad pobytu w niej nieletnich oraz innych szczegółowych zasad wynikających z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie lub schronisku tak dla pracowników, jak też dla nieletnich.

Rozporządzenie obowiązuje od dnia 13 sierpnia 2009 r., z wyjątkiem przepisów rozdziału poświęconego środkom zapewnienia bezpieczeństwa, które ze względu na konieczność dokonania niezbędnych zmian wejdą w życie z dniem 1 lipca 2010 r.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Zbigniew Wrona
PODSEKRETARZ STANU

Legnica, dnia 23 lutego 2010r.

Sygn. akt V Ds. 25/09/S

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2010 -03- 6 1
ZAL.	NR. 1209 959

Biuro

Rzecznika Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

dot. RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM

RPO-629741-VII-11006/09/PM

RPO-629742-VII-11006/09/PM

W odpowiedzi na pismo z dnia 08 lutego 2010 roku w sprawie udzielenia w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich informacji o stanie prowadzonego śledztwa Prokuratury Okręgowej w Legnicy w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków w okresie od marca 2009 roku do września 2009 roku w Głogowie przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie poprzez fizyczne i psychiczne znęcanie się nad osobami osadzonymi oraz zaniechanie podjęcia działań, mających na celu zapobieżenie takim zachowaniom i zaniechanie poinformowania organów ścigania o popełnianiu przestępstw na szkodę osadzonych, pomimo posiadania informacji o działaniach noszących znamiona przestępstwa, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 247 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. informuję, iż śledztwo to pozostaje nadal w biegu.

W dniu 07 października 2009 roku Prokuratura Rejonowa w Głogowie w oparciu w oparciu o treść otrzymanego pisma z dnia 22 września 2009 roku z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w Warszawie - Zespół Prawa Karnego Wykonawczego, wszczęła śledztwo własne w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków w okresie od marca 2009 roku do września 2009 roku w Głogowie przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie poprzez fizyczne i psychiczne

znęcanie się nad osobami osadzonymi oraz zaniechanie podjęcia działań, mających na celu zapobieżenie takim zachowaniom i zaniechanie poinformowania organów ścigania o popełnianiu przestępstw na szkodę osadzonych, pomimo posiadania informacji o działaniach noszących znamiona przestępstwa, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 247 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (*sygn. akt 2 Ds. 569/09/S*).

W dniu 07 października 2009 roku Prokurator Rejonowy w Głogowie zażądał od Dyrektora Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie wydania zapisu monitoringu szkolnego z dnia 16 września 2009, książki zdarzeń, raportów, innych dokumentów dot. zdarzenia, akt osobowych wychowanków, dokumentacji medycznych i oraz kserokopii części dziennika lekcyjnego.

Czynności zatrzymania przedmiotów na polecenie Prokuratury Rejonowej w Głogowie przeprowadzili w dniu 07 października 2009 roku funkcjonariusze Policji, dokonując zatrzymania dobrowolnie wydanych przedmiotów, w tym nagranej płyty CD z utrwalonym zapisem monitoringu, dokumentów żądanych przez prokuratora, ujętych szczegółowo w spisie zatrzymanych rzeczy.

W dniu 19 października 2009 roku Prokurator Okręgowy w Legnicy przejął do dalszego prowadzenia powyższe dalsze prowadzenie śledztwo, które kontynuowane jest pod sygn. akt V Ds. 25/09/S. Postępowanie to prowadzone jest jako śledztwo własne prokuratora.

W szczególności zakresem przedmiotowym śledztwa objęto dwa wskazane w zawiadomieniu Rzecznika Praw Obywatelskich przypadki, tj. z dnia 16 września 2009 roku z udziałem wychowanka oraz wcześniejszy, mający mieć miejsce prawdopodobnie w marcu 2009 roku z udziałem

W trakcie zapoznania się z zebrany materiał dowodowy prokurator dokonując odczytu zapisu monitoringu z korytarzy szkolnych z dnia 16 września 2009 roku na płycie CD, przekazanej przez administrację Zakładu potwierdził zajście pomiędzy jednym z wychowanków a dorosłym mężczyzną.

Z treści tego zapisu wynika, iż osoba dorosła - strażnik na korytarzu szkolnym, w obecności innych wychowanków dokonał „podcięcia” nóg wychowanka skutkiem czego upadł on na posadzkę. Dalsze fragmenty monitoringu mogą sugerować, iż leżący mógł być bity rękoma przez nachylającego się nad nim dorosłego.

Tak utrwalony obraz nie był tożsamy z opisem zdarzenia przedstawionym przez w dniu 17 września 2009 roku pracownikom Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. W szczególności zapis nie potwierdza jednoznacznie faktu uderzenia w twarz oraz kopania leżącego.

Analiza zapisu wykazała, iż kamera znajdująca się na korytarzu szkolnym obejmuje swym zasięgiem zdarzenia do kilkunastu metrów, niewidoczne są jednak z racji miejsca zdarzenia szczegóły zachowania osoby dorosłej. Nie można potwierdzić było jednoznacznie faktów zadawania uderzeń rękoma przez strażnika. Z obrazu nie wynika natomiast, aby był kopany.

Ocena ciągłości przekazanego przez Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich materiału z monitoringu wykazała kilku i kilkunastosekundowe przerwy w zapisie odnoszące się do samego zdarzenia, jak też zarejestrowanych sytuacji zarówno przed, jak i po zdarzeniu.

Data zapisu obrazu monitoringu na płytę, analiza treści protokołu zatrzymania rzeczy, sam obraz monitoringu, brak archiwizacji danych przez Zakład Poprawczy dał podstawę do dokonania przez prokuratora czynności zabezpieczenia z udziałem biegłego z zakresu informatyki obrazu dysku monitoringu na terenie szkoły działającej w ramach Zakładu Poprawczego.

Jak ustalono dysk nie zawierał już plików obejmujących zdarzenie i częściowo był niezapisany. Próba odzyskania danych nie powiodła się. Ustalono, że po zdarzeniu w okresie od 19 września do 07 października 2009 roku na prośbę Dyrektora Zakładu Poprawczego pracownik firmy w Legnicy, która zainstalowała monitoring, dokonał nagrania

na dysk CD zapisu monitoringu z dnia 16 września 2009 roku z dwóch kamer, obejmujących przedział czasowy związany ze zdarzeniem. W późniejszym terminie ze względu na awarię monitoringu z dysku usunięto pliki, dokonano przeinstalowania systemu, co doprowadziło do trwałej utraty danych. O tej okoliczności nie informowano prokuratora i biegłego podczas czynności zabezpieczenia obrazu dysku. Biegły nie zdołał odzyskać tychże danych.

Otrzymana ekspertyza biegłego z zakresu informatyki oparta na dowodowym zapisie, uzyskanym w dniu 07 października 2009 roku, wykluczyła celową manipulację obrazem monitoringu, w szczególności celowe usunięcie części obrazu z zapisu zdarzenia. Ujawnione przerwy w zapisie, w tym podczas przebiegu zdarzenia, zdaniem biegłego wynikają z oprogramowania monitoringu, reagującego zapisem na ruch w określonych polach i w kierunku, na które jest skierowana kamera. Wykazano, że monitoring nie reaguje na ruch, co do zdarzeń mających miejsce w dalszej części korytarza. Stąd też rozgrywające się zdarzenie (podobnie jak inne zachowania) nie zostało w pełni zarejestrowane z uwagi na rodzaj oprogramowania monitoringu.

Powyższe ustalenia warunkowały dalsze czynności procesowe w sprawie.

Prokurator z udziałem biegłego z zakresu psychologii przesłuchał na okoliczność zdarzenia W trakcie przesłuchania wychowanek wyraźnie bagatelizował zdarzenie, podnosząc kilkakrotnie, iż to on jest wszystkiemu winien, nie ma pretensji do strażnika, nie odniósł żadnych obrażeń ciała, a w szczególności, że nie był bity oraz kopany. Podał, że sam się przewrócił, a istniejące u niego później obrażenie w postaci zaczerwienienia powieki oka było wywołane przez niego samego zatarciem ręką. Okazanego mu zapisu monitoringu nie chciał komentować również pod kątem jego faktycznego przebiegu, odbiegającego od relacji udzielonej pracownikowi Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, stwierdzając, iż nic się nie stało. W dalszej części przesłuchania przyjął postawę pasywną wobec prokuratora i biegłej psycholog. Biegła psycholog w przedłożonej opinii

podkreśliła podatność wychowanka na sugestie osób trzecich. Wychowanek sam zaprzeczył, aby takim sugestiom był poddawany.

Jak ustalono o zdarzeniu miał informować w dniu 16 września 2009 roku dyrektora szkoły, a następnie już po lekcjach przebywając w budynku Zakładu, z własnej inicjatywy udał się do pielęgniarki, którą poinformował o zdarzeniu ze strażnikiem. Tego samego dnia o zdarzeniu miał poinformować również pedagog Zakładu. Zarówno pielęgniarka oraz pedagog potwierdziły fakt istnienia zaczerwienienia powieki u i jego relacji, że jest ono wynikiem zdarzenia z udziałem strażnika w dniu 16 września 2009 roku. W szczególności pielęgniarka wskazała, że wychowanek nie sygnalizował istnienia żadnych innych dolegliwości. Faktu udzielenia pomocy w postaci przyłożenia kompresu na powiekę nie odnotowała w dokumentacji medycznej. Żadnych obrażeń ciała u bezpośrednio po zdarzeniu nie zauważył nauczyciel WOS oraz sam dyrektor szkoły.

Okoliczność ta ma istotne znaczenie, jeżeli chodzi o sam mechanizm powstania obrażenia powieki. Brak innych obrażeń może wskazywać, iż w trakcie zdarzenia z udziałem strażnika jedyną potwierdzoną formą przejawu użycia siły fizycznej było podcięcie nóg wychowanka, co spowodowało jego upadek, zaś w kontekście ujawnionych obrażeń ciała, w tym charakteru i lokalizacji obrażenia brak jest dowodów na bicie rękoma leżącego, czy ewentualnie jego kopanie.

Nauczyciel historii, mający otwierać drzwi do klasy, zaprzeczył aby obserwował zdarzenie w całości, w szczególności aby widział zadawanie uderzeń rękoma bądź nogami przez strażnika. Dyrektor szkoły zaprzeczył, aby wychowanek poinformował go o pobiciu przez strażnika. Takie informacje miały powziąć w dniu 16 września 2009 roku pielęgniarka, do której zwrócił się wychowanek z prośbą o udzielenie pomocy w związku z obrażeniem oka oraz pedagog, której opowiedział o zdarzeniu.

W dalszej części postępowania przesłuchano w charakterze świadków – wychowanków – uczniów klasy, do której uczęszcza

Większość z nich potwierdziła użycie siły przez strażnika

wobec nieletniego, wskazując na podcięcie nóg przez strażnika i zadawanie uderzeń rękoma. Świadkowie generalnie potwierdzają fakt zdarzenia, aczkolwiek część z nich nie potrafi odtworzyć sposobu zadawania uderzeń, ich ilości, czy lokalizacji.

Przesłuchano nadto ojca konkubinę ojca oraz wujka, którzy odwiedzili wychowanka w zakładzie, a w składanych zeznaniach potwierdzili fakt istnienia obrażenia, wskazując, iż zostali poinformowani o zajściu, aczkolwiek nie podał żadnych szczegółów co do przebiegu zdarzenia.

Powołany biegły z zakresu medycyny sądowej, po analizie materiału dowodowego, w tym zapisu z monitoringu wskazał, iż należy przyjąć, że obrażenia ciała jakich mógł doznać podczas tego zdarzenia należy traktować jako lekkie, naruszające czynności narządów ciała poniżej dni siedmiu, a samo obrażenia w okolicy oka mogło powstać w czasie i okolicznościach ujawnionych w zapisie monitoringu.

Aktualnie koniecznym staje się powtórne przesłuchanie w obecności jego ojca na okoliczność przebiegu zdarzenia, mechanizmu powstania u niego obrażeń ciała w kontekście zeznań innych wychowanków i opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej.

Podkreślić należy, że zarówno jak i inni przesłuchanie wychowankowie zaprzeczyli aby wcześniej wobec nich strażnik bądź też inna osoba zatrudniona w Zakładzie Poprawczym używała przemocy fizycznej.

W postępowaniu przesłuchano nadto innego wychowanka - , mającego twierdzić, że został pobity na terenie Zakładu przez wychowawcę internatu na przełomie marca i kwietnia 2009 roku.

Wychowanek ten podał, iż w istocie do takiego zdarzenia nie doszło, a on sam pomówił jedynie wychowawcę o takie zachowanie przed pracownikami Biura RPO, kierując się chęcią zemsty za uczynione mu uwagi dotyczące jego zachowania. Stwierdził, że składając zeznania przed prokuratorem nie był poddany żadnym naciskom bądź sugestiom ze strony osób trzecich.

W tym przypadku nie uzyskano żadnych innych dowodów potwierdzających bądź przeczących takiemu zdarzeniu. Brak jest jakichkolwiek zapisów o zdarzeniu w dokumentacji zakładu, czy w dokumentacji medycznej wychowanka.

Tym samym jedynie ujawnione zdarzenie z udziałem [redacted] rzutuje na ustalenia i ocenę drugiego wątku niniejszego postępowania, tj. zachowania kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie, polegającego na zaniechaniu poinformowania organów ścigania o popełnieniu przestępstwa na szkodę osadzonego, pomimo posiadania informacji o działaniach noszących znamiona przestępstwa, tj. czynu z art. 231 § 1 k.k.

Z dotychczas zebranego materiału dowodowego wynika, iż zdarzenie z udziałem [redacted] miało miejsce przed 7 godziną lekcyjną w dniu 16 września 2009 roku. Samo zdarzenie bądź jego część zaobserwował częściowo nauczyciel WOS. Jedyną jego reakcją na ten fakt było wydanie polecenia wychowankowi udania się do klasy. Osobiście nie podjął natomiast kroków celem poinformowania dyrektora szkoły bądź dyrektora zakładu o zdarzeniu. Będąc przesłuchany w charakterze świadka wskazał, że myślał, iż o zdarzeniu dowiedział się dyrektor szkoły od samego wychowanka, gdyż ten z uwagi na zachowanie na lekcji został doprowadzony do jego gabinetu przez strażnika. Nie zweryfikował jednak czy sama informacja i o jakiej też treści dotarła do dyrektora szkoły.

Przesłuchany w charakterze świadka dyrektor szkoły podał, że [redacted] poinformował go o użyciu wobec niego siły fizycznej w postaci popchnięcia przez strażnika [redacted].

[redacted] nie wskazywał, aby został pobity bądź kopany, bądź uskarżał się na jakieś dolegliwości. W rozmowie z [redacted] dowiedział się o przyczynie zajścia ze strażnikiem. Uznał sprawę za wyjaśnioną, nie odtwarzał zapisu monitoringu znajdującego się w jego gabinecie celem weryfikacji oświadczenia wychowanka. Po zakończeniu lekcji, nie informując nikogo o zajściu udał się do domu.

Natomiast przesłuchana w charakterze świadka pielęgniarka zeznała, że nie informowała nikogo o zdarzeniu. Według niej dowiedziała

w tym zeznań szeregu świadków pod kątem ewentualnej potrzeby jego uzupełnienia. Dopiero wtedy możliwym będzie rozważenie podstaw do przedstawienia zarzutu w zakresie pobicia oraz ocena zachowania nauczycieli, pedagoga, dyrektora szkoły i Zakładu pod kątem odpowiedzialności wynikającej z treści art. 231 § 1 k.k.

PROKURATOR
PROKURATURA KRAJOWA
mgr Dariusz Nowak

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-P I 0760-28/09

dot. RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM

Warszawa, dnia 26 lutego 2010 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2010-03-12
ZAL.	NR 1300646

Pan

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika

Praw Obywatelskich

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 grudnia 2009 r., nr RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM, w sprawie podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do wykonania delegacji z art. 95c § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.) uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Wydane na podstawie art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 25, poz. 203) utraciło moc w terminie określonym w art. 6 ust.3 ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy - Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, powołanej w piśmie Pana Rzecznika, tj. z dniem 22 sierpnia 2009 r.

Zarządzeniem nr 138 z dnia 9 grudnia 2008 r. Prezes Rady Ministrów powołał, pod przewodnictwem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

Międzyresortowy Zespół do Spraw Ujednolicenia Zasad Użycia Środków Przymusu Bezpośredniego i Broni Palnej przez Uprawnionych Funkcjonariuszy.

Zadaniem Zespołu była ocena poprawności i spójności regulacji prawnych dotyczących środków przymusu bezpośredniego. W wyniku jego prac przygotowany został *projekt ustawy o zasadach użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej*, który zawiera m.in. regulacje dotyczące stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, obejmujące zakres unormowań uchylonego rozporządzenia.

Ze względu na gwarancyjny charakter przepisów normujących materię stosowania środków przymusu bezpośredniego, które ze swej natury wkraczają w sferę praw i wolności obywatelskich, regulacja rangi ustawowej znajduje w tym wypadku pełne uzasadnienie.

Tym niemniej, ze względu na zasygnalizowany przez Pana Rzecznika i dostrzegany przez Kierownictwo resortu sprawiedliwości problem, wynikający z braku obowiązujących unormowań w tym przedmiocie, w Ministerstwie Sprawiedliwości zostały wdrożone prace nad projektem nowego aktu wykonawczego wydanego w oparciu o powołane upoważnienie ustawowe z art. 95c § 1 *ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*.

Przekazując niniejszą informację chciałbym równocześnie dodać, że regulacje związane z zapewnieniem bezpieczeństwa w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich wprowadza także *rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* (Dz. U. Nr 119, poz. 996).

Rozporządzenie to wprowadza do rozporządzenia nowelizowanego w rozdziale 9a zatytułowanym „Środki zapewnienia bezpieczeństwa w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich” przepisy przewidujące stosowanie w tych placówkach zabezpieczeń techniczno-ochronnych i osobowych w ramach systemu ochrony, zróżnicowanego w zależności od typu zakładu lub schroniska. Wprowadza też trzy systemy ochrony: pełny, ograniczony oraz uproszczony, a zaliczenie do określonego

systemu powoduje konsekwencje w postaci konieczności stosowania określonych zabezpieczeń techniczno-ochronnych (kraty w oknach, obserwacja przez kamery, zamieszczanie czujników ruchu, tworzenie ogrodzeń pełnych utrudniających sforsowanie bez odpowiednich narzędzi). Obowiązujące w ramach systemu ochrony regulacje wymagają określenia planu ochrony, na który składa się szereg instrukcji postępowania w różnych sytuacjach wynikających z organizacji jednostki, zasad pobytu w niej nieletnich oraz innych szczegółowych zasad wynikających z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie lub schronisku tak dla pracowników, jak też dla nieletnich.

Rozporządzenie obowiązuje od dnia 13 sierpnia 2009 r., z wyjątkiem przepisów rozdziału poświęconego środkom zapewnienia bezpieczeństwa, które ze względu na konieczność dokonania niezbędnych zmian wejdą w życie z dniem 1 lipca 2010 r.

Z wyrazami szacunku,

Zbigniew Włona
z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Zbigniew Włona
PODSEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia 10 czerwca 2010 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
RPO- 629059-VII-7020/11006/10/JJ
RPO- 629741-VII-11006/10/JJ
RPO- 629742-VII-11006/10/JJ
00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

ANALIZA

Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego

Prokuratura Okręgowa
Ul. Grunwaldzka 8
59 – 220 Legnica

1480388

Dot. V Ds.25/09/S

W nawiązaniu do zawiadomienia z dnia 22 września 2009 r. o możliwości popełnienia przestępstwa przez pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie, uprzejmie dziękuję za udzielenie odpowiedzi. W piśmie z dnia 23 lutego 2010 r., skierowanym przez Prokuraturę Okręgową w Legnicy, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich zostało poinformowane, iż śledztwo nadal pozostaje w biegu, zaś w związku z potrzebą uzupełnienia materiału dowodowego przedstawienie zarzutów pracownikom placówki na daną chwilę było niemożliwe.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) kieruję ponowną prośbą o przedłożenie informacji o stanie sprawy oraz nadesłanie, po zakończeniu postępowania, kopii końcowej decyzji w sprawie.

Z poważaniem

Justyna Józwiak

Starszy radca

T: 30/07/2010

Wytypowa przy spr. Nr 629742

Legnica, dnia 24 czerwca 2010r.

Sygn. akt V Ds. 25/09/S

629059.09

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2010 -06- 29
ZAL.	NR 1324595

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich**

**Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

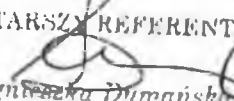
dot. RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM
RPO-629741-VII-11006/09/PM
RPO-629742-VII-11006/09/PM

2010 -07- 0 1

Sekretariat Prokuratury Okręgowej w Legnicy zawiadamia, że w dniu 23 czerwca 2010r. wyłączono ze sprawy V Ds. 25/09/S do odrębnego postępowania materiały śledztwa p-ko Piotrowi Sławińskiemu podejrzanemu o czyn z art. 157 § 2 k.k. i inne.

Powyższa sprawa prowadzona będzie pod sygn. akt V Ds. 10/10/S.

Jednocześnie informuję, iż na powyższe postanowienie zażalenie nie przysługuje.

STARSZY REFERENT

Agnieszka Dumańska

T: 30/09/2010

Sygn. akt V Ds 10 / 10/S

Legnica, dnia 28 czerwca 2010 r.

1093-629059/09

Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności nr 77
00-090 Warszawa

77

2010-07-07

RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM
RPO-629741-VII-11006/09/PM
RPO-629742-VII-11006/09/PM

ZAWIADOMIENIE o przesłaniu aktu oskarżenia - wniosku

Sekretariat Prokuratury zawiadamia na podstawie art. 334 § 2 k.p.k. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich jako **zawiadamiającego**, że w dniu dzisiejszym został przesłany do Sądu Rejonowy w **Głogowie Wydział II Karny**

- akt oskarżenia

przeciwko **podejrzany Piotr S**, oskarżonemu o popełnienie przestępstwa z art. 157 § 3 kk w
zw. z art. 157 § 1 kk.

STARSZY REFERENT

[Podpis: Andrzej Kondrówski]

POUCZENIE PODEJRZANEGO

1. Prokurator może umieścić w akcie oskarżenia wniosek o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kary lub środka karnego za występki zagrożony karą nieprzekraczającą 10 lat pozbawienia wolności bez przeprowadzenia rozprawy, jeżeli okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte (art. 335 § 1 kpk).
2. Do chwili zakończenia pierwszego przesłuchania wszystkich oskarżonych na rozprawie głównej oskarżony, któremu zarzucono występki, może złożyć wniosek o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego; jeżeli oskarżony nie ma obrońcy z wyboru, sąd może, na jego wniosek, wyznaczyć mu obrońcę z urzędu (art. 387 § 1 kpk).
3. Sąd może uwzględnić wniosek oskarżonego o wydanie wyroku skazującego, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości i cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości; uwzględnienie takiego wniosku jest możliwe jedynie wówczas, gdy nie sprzeciwią się temu prokurator, a także pokrzywdzony należycie powiadomiony o terminie rozprawy oraz pouczony o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego tego wniosku (art. 387 § 2 kpk). Sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku oskarżonego od dokonania w nim wskazanej przez siebie zmiany (art. 387 § 3 kpk).
4. Sąd przychylny się do wniosku może uznać za ujawnione dowody wymienione w akcie oskarżenia lub dokumenty przedłożone przez stronę (art. 387 § 4 kpk). Jeżeli wniosek zostanie złożony przed rozpoczęciem rozprawy, sąd rozpoznaje go na rozprawie (art. 387 § 5 kpk).

POUCZENIE POKRZYWDZONEGO

1. Pokrzywdzony, aż do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej może złożyć oświadczenie, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego (art. 54 § 1 kpk).
2. Pokrzywdzony, aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej, może wytoczyć przeciw oskarżonemu powództwo cywilne w celu dochodzenia w postępowaniu karnym roszczeń majątkowych wynikających bezpośrednio z popełnienia przestępstwa (art. 62 kpk).
Za orzeczenie co do roszczeń majątkowych uważa się również orzeczenie nakładające obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz nawiązkę orzeczoną na rzecz pokrzywdzonego, jeżeli nadają się one do egzekucji w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego (art. 107 § 2 kpk).

Sygn. akt V Ds. 25/09/S

Legnica, dnia 01 lipca 2010r.

629059/09

LEGNICA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2010-07-07
ZAL.	NR. 1326064

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich**

**Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

dot. RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM

RPO-629741-VII-11006/09/PM

RPO-629742-VII-11006/09/PM

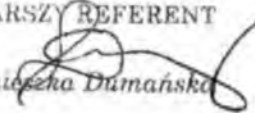
2010-07-08

Sekretariat Prokuratury Okręgowej w Legnicy informuję, iż w dniu 30 czerwca 2010r. umorzono śledztwo o sygn. akt V Ds. 25/09/S w sprawie:

- I.** umyślnego spowodowania w okresie od stycznia 2009 roku do czerwca 2009 roku na terenie Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie obrażeń ciała u wychowanka skutkujących naruszeniem czynności narządów ciała na czas powyżej dni siedmiu na szkodę w/wym. pokrzywdzonego,
tj. o czyn z art. 157 § 1 k.k. - wobec stwierdzenia, iż czynu nie popełniono (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.)
- II.** fizycznego i psychicznego znęcania się w okresie od 14 lutego 2009 roku do września 2009 roku nad nieustalonymi osobami osadzonymi w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie przez pracowników wskazanego Zakładu,
tj. o czyn z art. 247 § 1 k.k.- wobec stwierdzenia, iż czynu nie popełniono (art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.)
- III.** przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków w okresie od 14 lutego 2009 roku do września 2009 roku przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie oraz prowadzonej w jego ramach szkoły poprzez zaniechanie podjęcia działań prawnych,

mających na celu zapobieżenie zachowaniom polegającym na znęcaniu się nad osadzonymi i bezprawnym zaniechaniu informowania organów ścigania o popełnianych przestępstwach na szkodę osadzonych,
tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. - wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamiona czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.)

STARSZY REFERENT

Agnieszka Dumańska

Warszawa, dnia 21 lipca 2010 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
RPO- 629059-VII-7020/11006/10/JJ
RPO- 629741-VII-11006/10/JJ
RPO- 629742-VII-11006/10/JJ
00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego

Prokuratura Okręgowa
Ul. Grunwaldzka 8
59 – 220 Legnica

Dot. V Ds.25/09/S

150 0692

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147, ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o przesłanie do wglądu akt sprawy o sygnaturze V Ds. 25/09/S.

Jednocześnie informuję, iż akta zostaną zwrócone niezwłocznie po ich przeanalizowaniu.

Z poważaniem

Justyna Józwiak
Starszy radca

T: 30/08/2010

ANALIZY

Prokuratura Okręgowa
ulica Grunwaldzka 8
59 - 220 LEGNICA
Sygn. akt V Ds. 25/09/S

Legnica, dnia 27 lipca 2010r.

629059/09

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich**

**Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

dot. RPO-629059-VII-7020/11006/09/PM
RPO-629741-VII-11006/09/PM
RPO-629742-VII-11006/09/PM

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPL. 2010 -07- 30
ZAL 3TDS NR 1331123

Na PDW 840
27
2010 -07- 30

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 lipca 2010r. w załączeniu uprzejmie przesyłam akta sprawy o sygnaturze V Ds. 25/09/S w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie.

NACZELNIK
V Wydziału Sędzijskiego
Prokuratury Okręgowej w Legnicy
mgr Justyna Trzwicka-Brzekijńska
Prokurator Prokuratury Okręgowej

Załączniki:

- akta sprawy (tomy I-III)

Warszawa,1. IX 2010.....

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-629059-VII-7020-11006/09/PM,MM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Minister Sprawiedliwości
Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

150 9503
+ 30.09

W odpowiedzi na pismo z dnia 6 sierpnia 2010 r. (l.dz. DWOiP-III-5150-44/10) w sprawie zajęcia stanowiska i zgłoszenia uwag do projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, zwanego dalej: „projektem”, uprzejmie przedstawiam, co następuje:

Przede wszystkim nadmieniam, że na potrzebę pilnego podjęcia działań zmierzających do wykonania delegacji z art. 95c § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178) wskazaliśmy w kierowanym do Pana Ministra piśmie z dnia 21 grudnia 2009 r. (l.dz. jw.), bowiem analiza stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec wychowanków poczyniona w trakcie wizytacji placówek dla nieletnich prowadzonych w ramach zadań wyznaczonych Krajowemu Mechanizmowi Prewencji, wzbudziła szereg wątpliwości w zakresie praworządności ich użycia.

Wyrażając zadowolenie z realizacji tej inicjatywy, zauważam konieczność możliwie precyzyjnego dookreślenia przepisów rozporządzenia, poprzez:

1. dodanie w § 3 ust. 2 projektu zdania trzeciego w brzmieniu: „Zakres i wyniki oddziaływania psychologiczno-pedagogicznego odnotowuje się w dokumentacji nieletniego prowadzonej przez zakład lub ośrodek.”;
2. dookreślenie § 5 ust. 1 projektu, poprzez wskazanie, że umieszczenie w izbie izolacyjnej polega na odosobnieniu nieletniego w pomieszczeniu dźwiękochłonnym, ogrzanym,

ANALIZY

oświetlonym i monitorowanym „przez wewnętrzny system urządzeń rejestrujących”, sygnalizowana zmiana nałoży na zakłady i ośrodki obowiązek rejestracji stosowania tego środka przymusu bezpośredniego, co może być przydatne do oceny legalności i prawidłowości jego stosowania;

3. dookreślenie § 5 ust. 1 projektu, poprzez wskazanie, że wyposażenie izby izolacyjnej, tj. stół, krzesło i łóżko są „pozbawione ostrych krawędzi”, ta propozycja koresponduje z § 5 ust. 2 projektu stanowiącym, że pomieszczenie izby izolacyjnej powinno być urządzone w sposób uniemożliwiający dokonanie przez nieletniego samouszkodzenia i art. 95a § 5 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, który wskazuje przypadek, kiedy można wobec nieletniego zastosować ten środek przymusu bezpośredniego;
4. dodanie w § 6 ust. 3 w brzmieniu: „W porze nocnej nieletniemu należy wydać koc, podkłówek i pościel.”;
5. dookreślenie § 7 ust. 2 projektu, poprzez wskazanie, że co 2 godziny będzie weryfikowana również zasadność dalszego stosowania tego środka przymusu bezpośredniego, z wyłączeniem pory nocnej, kiedy nieletni śpi;
6. dodatkowo w § 7 ust. 4 w brzmieniu: „W razie konieczności umieszczenia nieletniego w izbie izolacyjnej, przez okres przekraczający 24 godziny od rozpoczęcia stosowania tego środka, lekarz po przeprowadzeniu badania przedstawia opinię co do możliwości jego dalszego stosowania.”;
7. wykreślenie w § 8 ust. 2 wyrazów „pas obezwładniający” i nadanie mu numeru 3, oraz poprzedzenie go ustępem drugim w brzmieniu: „Pas obezwładniający stosuje się w celu unieruchomienia rąk, w sposób niepowodujący nadmiernego ucisku na jamę brzuszną i ręce. Pierścienie, w których umieszcza się nadgarstki obu rąk, powinny znajdować się na wysokości bioder, z przodu tułowia.”;
8. dodanie w § 12 ust. 2 pkt 5 w brzmieniu: „dokładne godziny sprawdzania stanu fizycznego i zachowania nieletniego, o którym mowa w § 7 ust. 2.”;
9. zmianę czasu powiadomienia przez dyrektora wskazanych organów o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego (§ 14 projektu), czas wystarczający do dokonania wskazanego powiadomienia, nie powinien być dłuższy niż 24 godziny;

10. dookreślenie § 15 projektu poprzez wskazanie, że nieletni zostanie wysłuchany po zaprzestaniu stosowania środka przymusu bezpośredniego i pouczony o prawie złożenia skargi do sędziego sprawującego nadzór nad zakładem lub ośrodkiem na użycie wobec niego środka przymusu bezpośredniego, w sposób wyłączający wgląd dyrektora w jej treść.

Realizacja wskazanych rozwiązań znacząco zwiększy gwarancję praworządnego użycia tych środków.

Łez wyprawy szczeniaka

Janusz Jijona

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA Skr. Pocz. 33
Centrala tel. 52 12 888

5150-44/10
DWOiP-III-51-44/10

RP. - 628058/08

Warszawa, dnia 06.08. 2010 r.

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPE. 2010-08-09
Załącznik nr 115 NR 1338617 w

Pani
prof. Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Profesor,

W załączeniu uprzejmie przedstawiam projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczególnych warunków użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, który stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 95 c §1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178), z prośbą o zajęcie stanowiska i zgłoszenie ewentualnych uwag w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego pisma.

Załącznik:

1. projekt rozporządzenia wraz z uzasadnieniem

25.08.2010 r.
[Signature]

² nowa ramka
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu
Wykonania Orzeczeń i Probacji
[Signature]
Monika Lewoc
sedzia

Projekt 4.08.2010 r.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2010 r.

w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii

Na podstawie art. 95c § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i sposób użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 2) szczegółowy sposób sprawowania opieki nad stanem zdrowia fizycznego i psychicznego nieletniego, wobec którego zastosowano środek przymusu bezpośredniego;
- 3) sposób prowadzenia dokumentacji związanej z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego;
- 4) sposób kontroli nad decyzjami o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego.

§ 2. Przez użyte w rozporządzeniu określenia należy rozumieć:

- 1) zakład - zakład poprawczy oraz schronisko dla nieletnich;
- 2) ośrodek - młodzieżowy ośrodek wychowawczy oraz młodzieżowy ośrodek socjoterapii;
- 3) dyrektor - dyrektora zakładu lub ośrodka.

§ 3. 1. Stosowanie środków przymusu bezpośredniego nie może zmierzać do poniżenia lub upokorzenia nieletniego.

2. Nieletniego, wobec którego zastosowano środki przymusu bezpośredniego, należy objąć wzmożonym oddziaływaniem psychologiczno-pedagogicznym. Powinno ono zmierzać w szczególności do rozładowania napięcia emocjonalnego i wyeliminowania agresji.

§ 4. 1. Użycie siły fizycznej polega na doraźnym, krótkotrwałym ręcznym obezwładnieniu nieletniego.

2. Siłę fizyczną stosuje się w granicach niezbędnych do pokonania oporu nieletniego lub w razie konieczności stosowania innych środków przymusu bezpośredniego.

3. Siłę fizyczną może stosować, w razie konieczności, jednocześnie więcej niż jeden pracownik zakładu lub ośrodka.

§ 5. 1. Umieszczenie w izbie izolacyjnej polega na odosobnieniu nieletniego w pomieszczeniu dźwiękochłonnym, ogrzonym, oświetlonym i monitorowanym, którego wyposażenie stanowią przymocowane do podłogi: stół, krzesło i łóżko.

2. Pomieszczenie izby izolacyjnej powinno być urządzone w sposób uniemożliwiający dokonanie przez nieletniego samouszkodzenia.

§ 6. 1. Przed umieszczeniem w izbie izolacyjnej należy nieletniemu odebrać przedmioty, które mogą być niebezpieczne dla życia lub zdrowia nieletniego lub innych osób, a w szczególności przedmioty o ostrych krawędziach, okulary, pas, szelki, sznurowadła i zapałki.

2. Przedmioty osobistego użytku dostarcza się nieletniemu w ilości i na czas niezbędny do utrzymania higieny osobistej oraz spożycia posiłku.

§ 7. 1. W izbie izolacyjnej umieszcza się nieletnich pojedynczo.

2. Stan fizyczny i zachowanie nieletniego umieszczonego w izbie izolacyjnej podlega systematycznemu sprawdzaniu. Sprawdzenia tego dokonuje odpowiednio przeszkolony pracownik, wyznaczony przez dyrektora, nie rzadziej niż co 15 minut.

3. W razie wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia nieletniego, pracownik, o którym mowa w ust. 2, niezwłocznie powiadamia o tym lekarza albo pielęgniarkę oraz dyrektora, jak również podejmuje inne niezbędne działania.

§ 8. 1. Użycie pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa polega na ograniczeniu swobody ruchów przez częściowe unieruchomienie nieletniego.

2. Pas obezwładniający i kaftan bezpieczeństwa zakłada się w sposób niepowodujący nadmiernego ucisku na jamę brzuszną, klatkę piersiową i kończyny oraz nietamujący obiegu krwi i nieutrudniający oddychania.

§ 9. Zastosowanie wobec nieletniego pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa może trwać do 2 godzin. O możliwości dalszego stosowania tego środka, na następne okresy 2-godzinne, decyduje dyrektor po zasięgnięciu opinii lekarza, poprzedzonej badaniem lekarskim oraz uprzedzeniem nieletniego o możliwości przedłużenia stosowania środka.

§ 10. 1. Nieletni, wobec którego zastosowano pas obezwładniający lub kaftan bezpieczeństwa, pozostaje pod opieką pracownika wyznaczonego przez dyrektora. Stan zdrowia nieletniego jest sprawdzany przez lekarza lub pielęgniarkę, w obecności pracownika, nie rzadziej niż co 15 minut.

2. Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona, o której mowa w ust. 1, decyduje o krótkotrwałym uwolnieniu nieletniego przez pracowników zakładu lub ośrodka z pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa, w celu zmiany jego pozycji lub zaspokojenia potrzeb fizjologicznych i higienicznych, nie rzadziej niż co godzinę.

3. W razie wystąpienia zagrożenia dla życia i zdrowia nieletniego, pielęgniarka, po udzieleniu niezbędnej pomocy, niezwłocznie zawiadamia o tym lekarza i dyrektora; jeżeli pomocy udziela lekarz, wtedy on zawiadamia dyrektora.

§ 11. W razie zastosowania środka przymusu bezpośredniego, w postaci pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa, wskazane jest umieszczenie nieletniego, wobec którego ten środek zastosowano, w osobnym pomieszczeniu.

§ 12. 1. Protokół zastosowania środka przymusu bezpośredniego sporządza niezwłocznie osoba, która podjęła decyzję o zastosowaniu środków przymusu.

2. W protokole zamieszcza się w szczególności:

- 1) informacje o przyczynach zastosowania środka przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem sposobów opanowania sytuacji, o których mowa w art. 95a § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- 2) opis zachowania nieletniego w trakcie stosowania środka przymusu bezpośredniego i po zastosowaniu tego środka;
- 3) wyniki badania lekarskiego;
- 4) dokładną godzinę oraz miejsce zastosowania środka.

3. Protokół potwierdzają podpisami zatrudnione w zakładzie lub w ośrodku osoby biorące udział oraz obecne przy stosowaniu środka przymusu bezpośredniego.

§ 13. Dyrektor prowadzi rejestr przypadków zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich, obejmujący datę, rodzaj zastosowanych środków, przyczynę ich zastosowania oraz czas stosowania środka.

§ 14. Dyrektor powiadamia o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego sędziego rodzinnego sprawującego nadzór nad zakładem lub ośrodkiem, sąd rodzinny wykonujący środek poprawczy lub wychowawczy lub organ, do którego dyspozycji pozostaje nieletni w schronisku - niezwłocznie, nie później niż w ciągu 72 godzin od zastosowania środka przymusu bezpośredniego.

§ 15. 1. Nieletniemu przysługuje prawo złożenia skargi na użycie wobec niego środka przymusu bezpośredniego.

2. W razie złożenia przez nieletniego skargi na zastosowanie środka przymusu bezpośredniego, dyrektor przedstawia ją niezwłocznie, wraz z protokołem zastosowania środka przymusu bezpośredniego, sędziemu sprawującemu nadzór nad zakładem lub ośrodkiem.

§ 16. W przypadku zastosowania środka przymusu bezpośredniego sędzia rodzinny, sprawujący nadzór nad zakładem lub ośrodkiem, podejmuje czynności wynikające z nadzoru nad sposobem wykonywania orzeczeń.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 95c § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178).

Konsekwencją uchwalenia ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy - Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2008 r., Nr 145, poz. 917), było uchylenie dotychczasowego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz.U. z 2005 r., Nr 25, poz. 203).

Zarządzeniem Nr 138 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2009 roku, powołany został Międzyresortowy Zespół do Spraw Ujednolicenia Zasad Użycia Środków Przymusu Bezpośredniego i Broni Palnej przez Uprawnionych Funkcjonariuszy, który opracował stosowny projekt ustawy regulującej użycie ww. środków. W pracach zespołu uczestniczyli również przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości. W projekcie znalazły się kompletne regulacje dotyczące stosowania środków przymusu bezpośredniego (dalej śpb) również w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (dalej MOW) i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (dalej MOS). Projekt ww. ustawy znajduje się we wstępnej fazie prac legislacyjnych i w tych okolicznościach, dla zapewnienia bezpieczeństwa we wskazanych placówkach, koniecznym stało się przygotowanie niniejszego projektu jako wykonanie delegacji ustawowej z art. 95c§1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Przedstawiony projekt, w stosunku do ostatnio obowiązującego rozporządzenia, zawiera zmiany jedynie w trzech paragrafach. I tak w § 5 uzupełniono wymagania, które spełniać mają izby izolacyjne poprzez dodanie wymogu dotyczącego monitorowania tego pomieszczenia. Zaproponowane rozwiązanie wydaje się konieczne z uwagi na to, że również w tych pomieszczeniach dochodzić może do prób samookaleczenia lub prób samobójczych. Jeżeli zauważymy nadto, że w izbach umieszczani są przede wszystkim nieletni agresywni, prawdopodobieństwo ww. prób znacznie wzrasta. Monitoring niewątpliwie poprawi

bezpieczeństwo w tym zakresie. Dodać należy, że już obecnie wiele izb izolacyjnych jest monitorowanych, a doświadczenia z funkcjonowania w nich monitoringu są pozytywne i uzasadniają upowszechnienie prowadzenia takiego nadzoru. Obecnie w tych placówkach istnieje 37 izb izolacyjnych, z których 35 posiada już monitoring. Dwie izby (ZP w Laskowcu) przygotowywane są do jego instalacji. Zgodnie z art. 95a §5 upn, izby izolacyjne funkcjonują wyłącznie w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Kolejna zmiana wprowadzona została w § 12 ust. 2 poprzez dodanie pkt. 4 w brzmieniu: „*dokładną godzinę oraz miejsce zastosowania środka*”. W paragrafie tym określono podstawowe dane, które winien zawierać protokół dotyczący zastosowania środka przymusu bezpośredniego. Z uwagi na konieczność ścisłego przestrzegania praw nieletnich, wszelka dokumentacja dotycząca stosowania tych środków winna być precyzyjna i zawierać informacje, w oparciu o które możliwe będzie ustalenie, czy np. czas stosowania środka przymusu zgodny był z obowiązującymi regulacjami. Brak unormowań w tym zakresie uznać należało za istotną lukę w dotychczasowych regulacjach dotyczących kontroli nad stosowaniem tego środka i koniecznym stało się wprowadzenie powyższego zapisu.

Podobna argumentacja dotyczy wprowadzenia w § 13 konieczności odnotowywania, w rejestrze przypadków zastosowania środków przymusu bezpośredniego, czasu stosowania tych środków. Podkreślić należy, że ujęcie w projekcie tych właśnie rozwiązań jest przejawem dążenia do jak najlepszej ochrony praw nieletnich przebywających w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii.

Podobnie jak w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu w projekcie określono szczegółowe warunki i sposoby prawidłowego stosowania środków przymusu bezpośredniego, warunków jakie powinny być spełnione w trakcie stosowania środków przymusu oraz sposoby kontroli nad decyzjami o zastosowaniu tych środków.

W projekcie wskazuje się, iż stosowanie środków przymusu bezpośredniego nie może zmierzać do poniżenia lub upokorzenia nieletniego (§3). Przepis ten ma gwarantować stosowanie środków przymusu bezpośredniego jedynie w zakresie określonym ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich i w zakresie określonym w niniejszym projekcie.

W paragrafie 4 określono na czym polega użycie siły fizycznej oraz granice jej użycia. Określono nadto, że w razie konieczności siłę fizyczną może stosować jednocześnie więcej niż jeden pracownik zakładu lub środka.

W kolejnych przepisach uregulowano pozostałe środki przymusu bezpośredniego: użycie pasa obezwładniającego, użycie kaftana bezpieczeństwa (§8 –11), umieszczenie

w izbie izolacyjnej (§5-7). Jak wskazano powyżej środki te stosowane są wyłącznie wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Przy zastosowaniu środków w postaci pasa obezwładniającego czy kaftana bezpieczeństwa, wskazano na obowiązek kontroli lekarskiej lub pielęgniarskiej zarówno podczas stosowania środka, jak i po jego zakończeniu. Tego typu środki przymusu mogą bowiem stanowić zagrożenia dla życia nieletniego i konieczne jest zapewnienie bezpiecznego ich stosowania.

Uzupełnieniem monitoringu w izbach izolacyjnych jest obowiązek dokonywania przez pracowników zakładu kontroli tych pomieszczeń nie rzadziej niż 15 minut (§7 ust. 1). Przyjęcie tego rozwiązania wynika z działania zabezpieczającego zdrowie i życie nieletniego, wobec którego zastosowano ten rodzaj środka przymusu bezpośredniego. Niewątpliwie kontrola pomieszczeń w połączeniu z ich monitoringiem pozwolą na ograniczanie prób samobójczych i samookaleczeń nieletnich umieszczonych w tych izbach oraz pozwolą na skuteczniejszą ewentualną pomoc w przypadku podejmowania tego rodzaju prób.

Zgodnie z projektowanymi przepisami na osobę, która podjęła decyzję o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego, nałożony został obowiązek dokumentowania protokołem zdarzeń poprzedzających konieczność zastosowania środka przymusu, ich przebiegu, okoliczności jego użycia, stanu zdrowia nieletniego, wobec którego zastosowano środek przymusu (§12). Protokół taki, potwierdzony podpisami pracowników obecnych przy zdarzeniu, pozwala na dokonanie oceny prawidłowości zastosowania środka przymusu, co stanowi element kontroli nad stosowaniem tych środków.

W celu ochrony praw nieletniego, wobec którego zastosowano środek przymusu bezpośredniego, przyznaje się nieletniemu prawo do złożenia skargi na użycie wobec niego takiego środka (§15). Z uwagi na różnorodne okoliczności, które mogą towarzyszyć zastosowaniu środka przymusu, w projekcie przyjęto, że nieletni będzie mógł złożyć skargę w każdym czasie. Założono bowiem, iż po zastosowaniu środka przymusu mogą zaistnieć uwarunkowania natury emocjonalnej, czy psychicznej, mające wpływ na opóźnienie działania nieletniego w tym przedmiocie. Przyjęto, że skargę składa się do dyrektora placówki, który ma obowiązek jej niezwłocznego przedstawienia sędziemu sprawującemu nadzór nad zakładem lub ośrodkiem. W związku ze złożoną skargą sędzia ma obowiązek podjęcia czynności wyjaśniających i kontrolujących zasadność i prawidłowość użycia tych środków w zakresie wynikającym z nadzoru nad sposobem wykonywania orzeczeń. Zakres tych czynności określony został w art. 77 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu,

zakresu i trybu sprawowania nadzoru nad wykonywaniem orzeczeń w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2009 r. Nr 107, poz. 894) .

Projekt nie określa rodzajów młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii, w których mogą być stosowane środki przymusu bezpośredniego i w tym zakresie nie wypełnia delegacji ustawowej zawartej w art. 95c § 1 upn, stanowiącej podstawę wydania niniejszego rozporządzenia. Zgodnie bowiem z treścią art. 95a §5 upn środek w postaci umieszczenia w izbie izolacyjnej, założenia pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa stosuje się wyłącznie wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich i tylko w przypadku usiłowania targnięcia się nieletniego na życie lub zdrowie własne albo innej osoby (art. 95a§1, pkt 1). Wynika stąd, że wobec nieletnich przebywających w MOW lub MOS może być stosowany wyłącznie jeden rodzaj śpb, a mianowicie – siła fizyczna. W przeciwieństwie do ZP i SdN brak jest w obowiązujących przepisach dodatkowego podziału MOW i MOS. W sytuacji, gdy system nie dzieli MOW i MOS, a jednocześnie możliwe jest stosowanie wyłącznie jednego śpb, którego możliwość stosowania niezbędna jest w każdej z tych placówek (wysokie prawdopodobieństwo zaistnienia sytuacji wymienionej w art. 95a § 1 upn), brak jest uzasadnienia do określania rodzajów MOW i MOS na potrzeby tego rozporządzenia. Przyjąć więc należy, że stosowanie śpb w postaci siły fizycznej możliwe jest we wszystkich MOW i MOS.

Ponieważ do czasu kompleksowej regulacji odrębną ustawą zasad użycia środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionych funkcjonariuszy niezbędne jest tymczasowe i jak najszybsze uregulowanie przedmiotowej tematyki, proponuje się aby rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja.

Projektowana regulacja obejmuje swoim zakresem nieletnich oraz w odniesieniu do zasad funkcjonowania regulowanych tą ustawą instytucji: sądy, sędziów, pracowników zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich oraz młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

2. Zakres konsultacji społecznych.

Projekt zostanie przedstawiony do zaopiniowania Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Rzecznikowi Praw Dziecka, związkom zawodowym działającym na terenie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz MOW i MOS. Projekt konsultowany będzie również z dyrektorami ZP i SdN oraz kierownikami OZNP.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie będzie miała znaczącego wpływu na sektor finansów publicznych, ponieważ przyjęte rozwiązania zachowują niemal dotychczasowy stan w zakresie realizacji zadań. Wprowadzenie przepisów regulujących monitoring w izbach izolacyjnych przyjąć należy jako potwierdzenie istniejącego już stanu faktycznego. Zgodnie z art. 95a §5 upn, izby izolacyjne funkcjonują wyłącznie w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich. Obecnie w tych placówkach istnieje 37 izb izolacyjnych, z których 35 posiada już monitoring. Dwie izby (ZP w Laskowcu) przygotowywane są do jego instalacji. Koszty wprowadzenia monitoringu w placówkach nie powinny przekroczyć kwoty 50.000,00 zł. Koszty obejmą instalację monitoringu w dwóch izbach izolacyjnych oraz ewentualne koszty niezbędne na archiwizowanie zapisów.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny.

Regulacje zaproponowane w projekcie nie będą miały wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny.

5. Opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z wymogiem art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz.U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Warszawa, dnia 24 wrzesień 2010 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO- 629059-VII-7020/11006/10/JJ

~~RPO- 629741-VII-11006/10/JJ~~

~~RPO- 629742-VII-11006/10/JJ~~

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Prokuratura Okręgowa
Ul. Grunwaldzka 8
59 – 220 Legnica

151443

Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego

W załączeniu odsyłam akta sprawy o sygnaturze V Ds. 25/09/S.

Uprzejmie dziękuję za udostępnienie dokumentacji.

Zał.

- akta sprawy (tomy I-III)

Z poważaniem

Justyna Józwiak

Starszy radca

31/10/2010

Warszawa, dnia 24 września 2010 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
RPO- 629059-VII-7020/11006/10/JJ
00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

ANALIZY

Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego

Pan
Dyrektor Zakładu Poprawczego
i Schroniska dla Nieletnich
Ul. Obrońców Pokoju 19
67 – 200 Głogów

ASAYAYY

Szanowny Panie Dyrektorze,

Pismem z dnia 1 lipca 2010 r. Prokuratura Okręgowa w Legnicy poinformowała Rzecznika Praw Obywatelskich o umorzeniu śledztwa o sygn. akt V Ds. 25/09/S w sprawie *m.in. przekroczenia uprawnień i niedopełniani obowiązków w okresie od 14 lutego 2009 r. do września 2009 r. przez funkcjonariuszy publicznych w osobach kierownictwa i pracowników Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie oraz prowadzonej w jego ramach szkoły poprzez zaniechanie podjęcia działań prawnych, mających na celu zapobieżenie zachowaniom polegającym na znęcaniu się nad osadzonymi i bezprawnym zaniechaniu informowania organów ścigania o popełnionych przestępstwach na szkodę osadzonych tj. o czyn z art. 231§ 1 k.k. - wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.). Ponadto zawiadomiono, iż przeciwko strażnikowi, który dopuścił się pobicia nieletniego w dniu 16 września 2009 r., skierowano akt oskarżenia.*

W uzasadnieniu Postanowienia o umorzeniu śledztwa z dnia 30 czerwca 2010 r. wskazano, że Dyrektor Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie, po tym jak dowiedział się od przedstawicieli RPO o zdarzeniu pobicia nieletniego w dniu 16 września 2009 r., zdecydował o wszczęciu postępowania wyjaśniającego.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę o przekazanie kserokopii sprawozdania z postępowania wyjaśniającego prowadzonego wobec zaistniałego zdarzenia oraz o przedstawienie informacji o tym, czy wobec pracowników placówki, którzy powzięli informację o pobiciu nieletniego, a nie

poczynili żadnych kroków w celu wszechstronnego wyjaśnienia zdarzenia oraz udokumentowania jego okoliczności, zostały wyciągnięte konsekwencje służbowe.

Z poważaniem

Justyna Józwiak

Starszy Nadca

T: 30/10/2010

Głogów, dnia 05.10.2010 r.

L.dz.162P...../10

Dotyczy:

RPO-629059-VII-7020/11066/10/II

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2010 -10- 0 8
ZAKŁ	26k/18 NR 1346 463

**Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich
w Warszawie
Zespół Prawa Karnego
Wykonawczego**

2010 -10- 11

Odpowiadając na pismo z dnia 24 września b.r. uprzejmie informuję:

O pobiciu przez strażnika p. Piotra S wychowanka Schroniska dla Nieletnich w Głogowie ur. 19.12.1993 r., pozostającego do dyspozycji Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich w Lubinie, które miało miejsce dnia 16 września 2009 r. dowiedziałem się dnia 18 września rano od członków Komisji Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wizytujących Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Głogowie.

Po wyjeździe wizytatorów obejrzałem zapis całego zajęcia na monitoringu wizyjnym szkoły. Z zarejestrowanego zapisu wynikało, że strażnik p. Piotr S użył siły fizycznej wobec nieletniego

W związku z tym przeprowadziłem rozmowę z poszkodowanym wychowankiem. Wychowanek oświadczył że nie chce, aby sprawę skierować do organów ścigania i złożył stosowne oświadczenie na piśmie. Po zebraniu stosownych wyjaśnień zamierzałem jednak przekazać sprawę Prokuraturze Rejonowej w Głogowie w celu przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, ale dowiedziałem się dnia 23 września z mediów, że taki wniosek do prokuratury złożyła Komisja.

W obecności dyrektora szkoły przeprowadziłem rozmowę ze strażnikiem p. Piotrem S Stwierdził on, że jego reakcja była spowodowana prowokacyjnym zachowaniem nieletniego. Poleciałem dyrektorowi szkoły, aby przeprowadził w tej sprawie postępowanie wyjaśniające. Notatkę dyrektora szkoły otrzymałem dnia 22 września 2009 r. (w załączeniu). Dnia 23 września 2009 r. na wniosek dyrektora szkoły, udzieliłem strażnikowi p. Piotrowi S kary porządkowej nagany za nieuzasadnione użycie siły fizycznej wobec wychowanka i nie powiadomienie o tym fakcie dyrektora szkoły i nauczyciela, p. Marcina Chiciaka.

Dyrektor szkoły podjął postępowanie wyjaśniające dopiero po obejrzeniu nagrania tego zdarzenia w obecności przedstawicieli Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, czyli w dniu 18 września 2009 r. Dyrektor szkoły wyjaśnił, że nie

zgłaszał wcześniej tego zdarzenia dyrektorowi zakładu, ponieważ powodem przyprowadzenia do jego gabinetu wychowanka było niewłaściwe zachowanie wychowanka, polegające na agresywnym zachowaniu wobec strażnika i nie reagowaniu na uwagi porządkowe.

Dnia 25 września 2009 r. otrzymałem pismo od Naczelnika Wydziału Wykonania Orzeczeń Rodzinnych i Nieletnich Ministerstwa Sprawiedliwości (kserokopia pisma i odpowiedź na pismo w załączeniu). W tym samym dniu Kierownik Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, przeprowadził w zakładzie czynności kontrolno-badawcze okoliczności, przyczyn i skutków użycia siły fizycznej przez strażnika wobec wychowanka (kserokopia Raportu z dnia 28.09.2009 r. w załączeniu).

Po wyjaśnieniu wszystkich okoliczności dotyczących zdarzenia, udzieliłem dyrektorowi szkoły p. Józefowi Sulidze na podstawie art. 75 ust. 2 Karty Nauczyciela kary porządkowej upomnienia za naruszenie procedur nadzoru nad wychowankami i postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych. Skłoniłem też strażnika p. Piotra S. do niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron. O podjętych decyzjach zawiadomiłem pisemnie Prezesa Sądu Okręgowego w Legnicy, Naczelnika Wydziału Wykonania Orzeczeń Rodzinnych i Nieletnich Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Kierownika Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego we Wrocławiu (kserokopie pism w załączeniu). Nie wyciągałem konsekwencji służbowych wobec pedagoga i pielęgniarki, ponieważ te osoby nie miały możliwości przeprowadzenia ze mną rozmowy.

Dnia 7 października 2009 r. Prokuratura Rejonowa w Głogowie wydała postanowienie w sprawie przekazania dowodów w powyższej sprawie – dowody zostały przekazane (w załączeniu kserokopia postanowienia). Zapoznano też wszystkich pracowników pedagogicznych i strażników z raportem powizytacyjnym.

Z poważaniem

D Y R E K T O R

mgr Marijan Chudziński

Warszawa, dnia 26 listopada 2010 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO- 629059-VII-7020/11006/10/JJ

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Zespół Prawa Karnego

Sąd Rejonowy
Wydział II Karny
Ul. St. Kutrzeby 2
67 – 200 Głogów

1528759

Uprzejmie informuję, iż z inicjatywy Rzecznika Praw Obywatelskich została podjęta sprawa pobicia nieletniego przez pracownika Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Głogowie w dniu 16 września 2009 r. Z informacji nadesłanych przez Prokuraturę Okręgową w Legnicy (sygn. V Ds. 10/10/S) wynika, że w niniejszej sprawie do Sądu Rejonowego w Głogowie został skierowany akt oskarżenia .

Mając na uwadze powyższe informacje, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o przedłożenie informacji o stanie prowadzonej sprawy oraz nadesłanie, po zakończeniu postępowania, kopii orzeczenia w niniejszej sprawie.

Z poważaniem

T: 31/12/2010

ANALIZY

Justyna Józwiak

Starszy radca

SĄD REJONOWY
II WYDZIAŁ KARNY
67-200 Głogów, ul. St. Kutrzeby 2
tel: 76-834-17-28

Sygn. akt IIK 1684/10
dot. RPO 629059-VII-7020/11006/10/JJ

629059

09

Dnia 10 grudnia 2010 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2010 -12- 17
ZAL.	NR 1362038

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
ul. Solidarności 77
00-090 Warszawa

2010 -12- 20

Sąd Rejonowy w Głogowie II Wydział Karny w odpowiedzi na pismo, informuje iż w sprawie VDs 10/10/S (obecna IIK 1684/10) oskarżony Piotr S. został wyznaczony termin rozprawy na dzień 28.01.2011r. i planowane są 2 kolejne terminy rozpraw w lutym i w marcu. .

Sędzia Sądu Rejonowego
w Głogowie

mgr Sylwia Szyszka

T: 31/02/2010

T: 30/04/2011